

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye
 Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.
 Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
 (volt Magyar-utca) — Telefon 484.

Szövetségünk tagjaihoz!

T. SZAKTÁRSAK!

A modern munkásmozgalom alapvető jellemvonása: a szervezett tömeg erő harcra való felkészítése a munkásosztály helyzetének megjavítására, a proletárság történelmi hivatásának betöltésére. A tömeg erővel az egész világot átfogó áramával szemben eltöri a legkiválóbb, a leg-hatalmasabb egyén jelentőségét, de ez a tömeg erő mégis egyeseken át nyilvánul, sőt egyeseket a tömeg élére állít.

Amikor a Romániai Vas- és Fémmunkások Szakszervezetének országos kongresszusa ennek a Romániában legjelentősebb munkásrétegnek, ennek a szervezett tömeg erőre állított minket, egy pillanatra sem hatott át bennünket más gondolat, mint az, hogy a tömeg jelentőségével szemben a mi egyéni erőnk és képességünk elenyészően csekélyek, de hozzánk legközelebb álló munkástestvéreink, szaktársaink megtisztelő bizalmát parancsnak tekintjük, hogy a tömeget helyes irányba vezessük s becsületbeli kötelességünk testtel-leléssel dolgozva, fáradságot, áldozatot nem kimélve, nyílt és titkos ellenségeinkkel szembeállva, előretörni a szocializmus utasítása szerint a szervezett proletárság nagy céljai felé.

Nagyon jól tudjuk, hogy a szakszervezeti mozgalom elé a végcélra való törekvés mellett a jelen is nehéz feladatokat állít. Legközvetlenebb kötelességünk a munkásosztály anyagi helyzetének javítása. Minden báni munkabértől, minden perccel rövidebb munkaidő, minden bármennyivel jobb munkafeltétel szabadabbá teszi a munkást, fokozza a lehetőséget, hogy kulturában is emelkedjék, emberibb életet élhessen.

Ezért legelső sorban gazdasági harcunkra kell fegyverkezünk. Napoleon azt mondta, hogy az isten is a nagyobb hadsereget pártolja. Nekünk is első kötelességünk arra törekedni, hogy minél nagyobb legyen a hadseregünk. Ha szakszervezetünk minden tagja csak egyetlen uj tagot szerez, akkor már kétszer akkora lesz a hadseregünk.

De ezt a hadsereget szellemileg is föl kell fegyverezni. Proletárerkölcsöt és szocialista tudást kell terjeszteni sorainkban. A szolidaritás nagy és fölemelő érzésére kell őket nevelnünk s meg kell velük ismertetni a munkásság helyzetét a világban, a munka és tőke viszonyát, a termelés és fogyasztás mai észszerűtlen és igazságtalan rendjét vagy inkább rendtelenségét, a szocializmus nagy igazságát, amely a munkás által termelt értéket a munkás számára követeli, amelynek alapján a jobb és igazságosabb társadalom megteremthető.

A harcban csak ilyen, szellemileg is fölfegyverezett munkáshadsereggel győzhetünk. Ezért a kongresszuson fölhangozó kívánságnak megfelelően is különös gondot akarunk fordítani szaktársaink szocialista oktatására, nevelésére. Oly országban élünk, ahol a művelt Nyugat polgári szabadságjogait, a gondolat, a sajtó, a gyülekezés szabadságát, a személy sérthetlenségét nem tiszteli az osztályuralom, ahol a kormány, a törvényhozás, közigazgatás, bíraskodás, közoktatás a velünk harcbanálló tőkés érdekeltségek kezében van, ahol a dolgozó népet anyagi kizsákmányoltásban és szellemi butaságban akarják tartani, ahol politikai jogaink nincsenek, ahol gazdasági harcainkban az állam örök ellenségünket, a tőkét segíti. Ilyen viszonyok között legszabadabban még kulturális téren működhetünk, de itt fokozottabb jelentősége is van a munkásosztály kulturális fejlesztésének, mert ez erősíti meg a gazdasági és politikai szabadság kivívására.

Mi ezt a kulturmunkát vállaljuk, de eredményt csak úgy tudunk felmutatni, ha minden szaktársunk a legmesszebbmenő áldozatkészséggel erősíti szervezetünk anyagi alapjait s a legbuzgóbb erővel vesz részt szervezetünk taggyűjtő és oktató-nevelő munkájában.

Ezt a közreműködést kérjük minden szaktársunktól s abban a reményben, hogy ezt megkapjuk, a legteljesebb bizalommal kezdjük meg munkánkat.

A központi vezetőség

Szövetségünk IV. országos kongresszusa

Folyó évi szeptember hó 12., 13. és 14. napjain folyt le Kolozsváron az Építőmunkás Otthon nagytermében. Kolozsváron és nem Resicán, amint mi akartuk, mert Resica urai megremegtek a gondolattól, hogy az egész ország vasmunkásságának s külföldi testvérszervezeteink képviselői ott gyülekezzenek és tanácskozzanak, ahol legnagyobb tömegben verejtékeznek a vasasok, ahol a kohók öröktüze lobog. Félték, hogy ez a tűz belekap a kizsákmányoltak lelkebe s talán felgyújtja, felrobbantja a kiskirályok trónusát. A kormány jogosnak találta az aggodalmat s Resica munkásnépét megfosztotta attól az örömtől, hogy vendégül láthassa a kongresszust, amelynek kolozsvári tárgyalásai pedig meggyőzhetők volna a rossz lelkiismeretűeket is, hogy ez a szakszervezeti mozgalom már jóval túl van a kezdetleges állapoton, amikor a vérig gyötört proletárság elégedetlensége, forradalmi ereje rombolásokban tört ki.

Igen, mi is elégedetlenek vagyunk, kizsákmányoltatásunk tudata forradalmi szellemmel tölt el minket is; de mi már ismerjük a munkásság felszabadító küzdelmének győzelemre vezető helyes fegyvereit és harcmódot s erről a helyes útról sem a tőkés uszítása, sem a hatalom provokálása nem téríthet el bennünket.

A kongresszus komoly, higgadt, alapos tárgyalásai s a mozgalom céljait, feladatait kitűző, a kivitel eszközeit és módjait megállapító határozatai ezt bizonyítják. Elismerték ezt kongresszusunk külföldi vendégei, a szakszervezeti mozgalomnak és különösen saját szövetségünknek egész Európában ismert és elismert vezetőférfiai. Kifejezték ezt üdvözlő beszédekben s kifejezték elutazásuk után hozzánk írt leveleikben, amelyekben közvetlen tapasztalataik alapján a legmelegebb szeretettel és legnagyobb örömmel nyilatkoznak mozgalmunk jelentőségéről, szövetségünk erejéről és helyes működéséről.

Kongresszusunk oly sok, nagy kérdéssel foglalkozott, hogy azok méltatására itt most ki nem térhetünk. Lapunk következő számaiban foglalkozunk majd a fontosabb kérdések megvitatásával és a kitűzött feladatok megvalósításának a módzataival, most a következő részletes tudósításban számolunk be a kongresszus lefolyásáról:

— ELSŐ NAP DÉLELŐTT —

A kongresszus megnyitása

Bernau elnök délelőtt 10 órakor megnyitja a közgyűlést. A központi vezetőség nevében románul és németül üdvözlöi a közgyűlés tagjait.

A közgyűlést Resicán akartuk megtartani — ugymond —, de a kapitalisták minden erejükkel azon voltak, hogy ezt lehetetlenné tegyék, különösen a resicai igazgatóság, amely annyira bünsnek érzi magát a munkássággal szemben. Ott akartuk a vasmunkás kongresszust megtartani, ahol a legnagyobb vasmunkás tömeg van, tanujelét akartuk adni közvetlen jelenlétünkkel is annak, hogy a tőkésökkel folyó harcainkban együttérzünk és egyetértünk abban, hogy ott, ahol legerősebb a központjuk, ott kell nekünk is a legerősebbeknek lennünk. De ha a kongresszusnak Resicán való megtartását meg is akadályozták most a tőke hatalmasai, erősítsük meg táborunkat és hatalmunkat, hogy a jövőben ezt ne tudják megtenni.

Meleg szavakkal üdvözlöi Buse Alfons szaktársat, a német vasmunkás szövetség küldöttjét. Bejelenti, hogy a vasmunkás Internacionale képviseltetésével Domes ausztriai szaktársat bizta meg. Ő azonban még késik, mert jelenleg Temesváron időzik valamilyen mozgalmi ügyből kifolyólag. Üdvözlöi a csehszlovák vasmunkás szövetség (Prága) részéről kiküldött Dunder, majd Weigel, ugyancsak csehszlovák küldöttet és végül Kruppa Rezső szaktársat, a magyarországi vasmunkás szövetség küldöttjét. Üdvözlöi ezután az országos szaktanács részéről Flueraş, a bányamunkások szövetségének részéről Buciumean, a nyomdászszövetség részéről Jumanca, az építőmunkások szövetségének részéről Nenkow

és a könyvkötők szövetségének részéről Dedk elvtársakat, valamint a munkaügyi felügyelőség képviselőjében megjelent dr. Chirila munkaügyi inspektor urat. Felolvassa ezután a Svédországból, Finnországból, Dániából és Franciaországból érkezett üdvözlő leveleket.

Pirovsky magyar nyelven üdvözlöi Románia öntudatos vasmunkásságát a romániai vasmunkások szövetségének IV. rendes küldöttközgyűlésén s azután így folytatja:

Románia öntudatos vasmunkássága ma kongresszusra jött össze, hogy bírálatot mondjon az utóbbi kongresszus óta történekről. Ez a rövid idő is tele van olyan mozzanatokkal, amelyek bizonyítják, hogy a munkásság csak úgy tudja jövőjét megalapozni, ha szervezetekbe tömörül. A romániai munkásmozgalom kezdő korát éli, de kiépíteni kötelességünk. Küzdelmünk nehéz, mert a kapitalisták reakciós támadásai a legerősebb formában nyilvánulnak meg.

A vasmunkásság sokszor lehetetlennek látszó viszonyok közt küzd, de megküzd a kapitalistákkal. Példa erre a resicai sztrájk is, ahol 7000 ember közül egy sem akad, aki a vasmunkások védőfalát sztrájktrésszel megingatta volna. Ebből is látszik, hogy szilárd az alapunk, melyre támaszkodva helyzetünket biztosíthatjuk. A mozgalmat megalapoztuk 1923-ban az amszterdami Internacionalehoz való kapcsolódással. És szüksége is van a romániai tapasztalatlan munkásságnak a külföld erkölcsi támogatására.

Kéri, hogy a szaktársak igyekezzenek tárgyilagosan bírálni a titkári jelentéseket és vegyék figyelembe a titkárságnak sokszor leközölhetetlen nehézségeibe tüköző helyzetét, nehéz küzdelmeit, melyeket kétoldalu támadással szemben kellett folytatnia.

A kongresszust megnyitja és üdvözlö a különböző külföldi és helybeli szövetségek küldötteit.

A külföldi delegátusok üdvözlik a romániai vasmunkásságot

Buse, a németországi munkások küldötte üdvözlö a kongresszust. Köszöni a meghívást s kifejezi örömét, hogy neki jutott a szerencse, hogy idejöhett.

(Közben megérkeznek a vasmunkás Internacionálé megbízottja, *Domes* szaktárs és az osztrák vasmunkás szövetség küldötte, *Schön* szaktárs, akiket a kongresszus tagjai lelkes tapsviharral fogadnak.)

Buse folytatja beszédét:

— Örömmel fogadtam meghívásukat és azért jöttem, hogy kifejezzem a németországi vasmunkásság szolidaritását. A romániai vasmunkásságnak olyan nehézségeket kell legyőznie, mint egyetlen országban sem. A német ipar is válságon és átalakuláson megy át. A kisüzemek és vállalatok koncerneké tömörülnek, ami a munkásság helyzetét meg fogja változtatni. Jellemző a németországi válságra, hogy a legutóbbi három hónap alatt több mint kétmillió munkás volt munkanélkül és mintegy 12 millió márkát fizettek ki segélyképen. Azonban olyan előnyöket vívtak ki, ami nemcsak a németekre, de az egész világ vasmunkásságára előnyös. Igyekezzünk szabadabbá tenni a munkát a kapitalistáktól, a legcsekélyebbet sem szabad előttük hátrálni. A nagy szocialisták tettei álljanak példaképp előttünk, mert ezek az egész világ munkásságának az érdekében fejtették ki tudományos és agitációs működésüket. Németország 750.000 szervezett vasmunkása nevében üdvözlöm a kongresszust, amelynek azt az üzenetet hozom, hogy a romániai vasmunkásság nehéz harcaiban számíthat az ő támogatásukra.

Bernau elnök üdvözlö az Internacionálé most érkezett megbízottjait *Domes* és *Schön* szaktársakat, az ausztriai vasmunkás szövetség megbízottjait.

Domes a *Vasmunkás Internacionálé* nevében üdvözlö a kongresszust s a következőket mondja:

— Nevezetes időszakra esik a romániai vasmunkások kongresszusa, mert most van az *Internacionálé megalakulásának 25-ik évfordulója*. Visszapillantást vetve az elmúlt időszakra, látjuk, hogy nagy hatalom lett a szakszervezet. Megerősödött, bár még sokat kell harcolnia a kapitalistákkal, de idővel e harcok is meghozzák a kívánt eredményt. Ismerjük a romániai nehéz helyzetet. Itt sok olyan intézkedést államellenesnek tartanak, ami más államokban már rég a munkásság bevonásával történik. Itt azért olyan nehéz a helyzet, mert a kapitalisták az államhatalmat érzik a hátuk mögött. A nyugati államok kapitalistái belátták már, hogy a munkásság bevonásával több eredményt lehet elérni, mint azok kizárásával. Beszél a munkásszolidaritásról. Történelmi esemény lesz a munkásegység. Marx megállapította, hogy a munkásság csak akkor szabadul fel, ha egyesül és erős nemzetközi kapcsolatot teremt. A kapitalisták rossz szemmel nézik a megerősödött munkásszervezeteinket és nemzetköziségünket, de mi ezzel mit sem törődve, törhetetlenül haladunk célunk felé.

Schön az osztrák vasmunkásság, valamint a bécsi szocialista városi tanács nevében üdvözlö a kongresszust. Onnan jött, ahol a legnagyobb gazdasági válság van. Ismerteti az ausztriai kapitalisták taktikáját, mely olyan, mint bárhol. A súlyos gazdasági válságot felhasználják a munkásság ellen. A bécsi szocialista városi tanács 30.000 házat építtetett a munkásság részére s ezzel nemcsak tisztességes lakáshoz juttatta őket, hanem nagy munkaalkalmat is szerzett. Majd ha eljönnek a szaktársak, meglátják, hogy ők milyen munkát végeztek. Ismeri a balkáni helyzetet, már volt ott egy kongresszuson. Szomorúan tapasztalja, hogy szakszervezeti és politikai szakadás is van a romániai munkásság között. Látja, hogy itt sincs meg a pártegység, ami nagyon előnyös a kapitalistáknak. Az egységre pedig nemcsak szakszervezeti, hanem politikai téren is szükség van. Jó munkálkodást kíván.

Dunder, a csehszlovákiai vasmunkások küldötte előbb csehül, azután németül üdvözlö a kongresszust. A román vasmunkás szövetség épp úgy, mint a cseh, nehéz helyzetben van, egyrészt a kapitalisták, másrészt a munkásegység megbontói ellen kell harcolnia. Ismerteti

a csehszlovák munkásság súlyos gazdasági helyzetét. A munkásság széthuz a különböző vallási és politikai felfogások miatt. Nagyon sok üzemből a kapitalisták támadást intéztek a munkásság eddig kivívott eredményei ellen, de azt sikerült visszaverni. A szociálpolitika szépen ki van építve. Sikerült a cseh kormányra olyan nyomást gyakorolni, hogy már ez évben érvénybe lépett a munkanélküliek állami segélyezése. Ez az állami segély 150 százalékát teszi a szakszervezeti segélynek. A 8 órai munkaidő is törvényesen van biztosítva. Reméli, hogy ezen a téren majd a román munkásság is eredményeket fog elérni. Tudja, hogy Romániában mennyi nehézség van, de végül is az egységes gondolat és hit eredményre kell hogy vezessen.

Weigel a *Komotau* cseh—német vasmunkások nevében üdvözlö a romániai vasmunkásokat. Ő csak kiegészítheti a *Dunder* szaktárs által mondottakat az ottani helyzetre nézve. Nekik is épp oly nehézségeik vannak, mint nekünk, de ha hosszú évtizedeken át épp úgy fogunk küzdeni, mint ők, akkor mi sokkal többet fogunk elérni. Sikert kíván a kongresszushoz.

Kruppa a magyarországi vasmunkás szövetség nevében szeretettel üdvözlö a kongresszust és vázolja az ottani helyzetet. Magyarországon óriási a munkanélküliség, amit az okozott, hogy az ország határait nem gazdasági, hanem politikai szempontokból állapították meg. A helyzet mindig rosszabbodik. A munkanélküliek száma, alapul véve az 1922. évi munkanélküliséget

1923-ban 14 százalékkal

1924-ben 29

1925-ben 34 százalékkal nagyobb.

Állag a munkásoknak 37,6 százaléka munkanélküli, a megrövidített munkaidőt dolgozó munkásokkal együtt. Számadatokkal bizonyítja, hogy a magyarországi vasmunkás szövetség mily nagy összegeket fizetett ki segélyképen a munkanélkülieknek. A segélyezésekkel azonban a munkanélküliségnek nincs gyökeresen segítve, hiszen a tőke ott sujt, ahol a munkásság a leggyöngébb. Ahol csak alkalom van, a munkabéreket megnyirbálják s a munkaidőt meghosszabbítják. A 8 órai munkaidőt azonban mégis sikerült megvédeni. Jövő harcaikra a járulékemelés útján akarnak új alapot biztosítani. Mi — ugymond — eltértünk attól, hogy a járulék egy órai munkabérnek megfelelő legyen és ez az irányzat nyilvánul meg minden országban. A járulék nálunk már 40 százalékkal több, mint egy órai munkabér.

Szociálpolitikai beszámolót, sajnos, nem tarthat, mint többi külföldi kollegája, mert Magyarországon nem is lehet erről beszélni. Ott a reakció dul, ennek letéteményesei a kapitalisták, akik minden igyekezetükkel azon vannak, hogy letörjék a munkásságot.

Az egységbontók ott is fölléptek. Az egységet azonban ők nem magyarazzák már, hanem úgy intézték el, hogy egyszerűen kitétek soraikból azokat, akik a kapitalistáknak akartak szolgálatot tenni.

Szerencsét kíván, hogy megacélozott erővel kerüljünk ki küzdelmünkéből.

A romániai munkásszövetségek üdvözlölei

Flueras elvtárs az országos szaktanács nevében üdvözlö a kongresszust és a külföldi vendégeket. Örömeinek ad kifejezést, hogy ezt a szakmát üdvözölheti, amely a romániai munkásmozgalomban a legelső helyen küzd a munkásság felszabadításáért. Ez a szakma az, amely erkölcsi és anyagi áldozatokat nem kimélve a legnagyobb mértékben tette meg kötelességét, de leginkább neki is állott módjában. Ez a nagyipari szakma kell hogy utat mutasson a többieknek is. Utal az ezelőtt két héttel tartott szakszervezeti kongresszusra, ahol szentesítettük az 1923-ban hozott határozatot, mely szerint csatlakoztunk az amszterdami Internacionáléhoz. (Általános tetszés.) Ismerteti az ország politikai és gazdasági helyzetét s azokat a nehézségeket, amelyekkel küzdenünk kell, de a kapitalista kormányok soha sem támogatták a munkásságot céljainak elérésében és akadályokat gördítenek mai is. Az akadályok elhárítására az első lépéseket már megtettük, noha fiatal szervezetek vagyunk. Nagy baj, hogy nincs meg a lehetőség a munkásság nevelésére s társadalmi hivatásuk megismertetésére. Csak mi segíthetünk magunkon, mégpedig olyan mértékben, amennyire erőnk engedi. Vannak munkásotthonaink, de

nincs egyesülési jogunk. Pedig mennél felvilágosodottabb egy munkásosztály, annál több szolgálatot tehet a társadalomnak. Hajszálon függött, hogy e kongresszust is ma megtarthatjuk. A jövőben kettőzött buzgalommal kell munkálkodnunk, hatalmat és erőt kell mutatnunk, hogy a kapitalisták rendszerét jobb belátásra bírjuk.

Dr. Chirila munkügyi felügyelő köszöni a meghívást és szíves fogadtatást s üdvözlö a kongresszust. Nemcsak hivatalosan, hanem személyesen is szívesen jött el, mert jól érzi magát a munkások között. A munkástörvényekről beszél, elmondja, hogy a háború utáni két-három évben hoztak egy pár munkástörvényt, de azóta stagnáció állott be. Munkásvédő törvényeket minden államban és így nálunk is olyan mértékben hoz a törvényhozás, amely mértékben erős az illető ország munkásmozgalma. Ezen az úton haladjunk tovább is, amelyen eddig haladtunk, mert ez eredményeket fog hozni. Kívánja, hogy ezúton könnyebben haladjunk a cél felé.

Bernau elnök szaktárs megemlékezik *Hansen* szaktársnak, a dán szövetség titkárának haláláról és felszólítására a kongresszus felállással fejezi ki részvétét.

Buciumean elvtárs a *Romániai Bányamunkások Szövetségének* részéről üdvözlö a kongresszust. Tudja, hogy a szervezetek egymásra vannak utalva és csak egységes munkálkodással folytathatjuk a harcot. Bármikor számíthat a munkásmozgalom a bányászokra.

Jumanca elvtárs a *romániai grafikai munkások* nevében üdvözlö a kongresszust. A munkásmozgalomban az egyes szakmai szövetségek hasonlóak a kis önálló patakokhoz, amelyek egymástól függetlenül folynak, de egy irányban haladnak egy nagy cél felé. Mi grafikai munkások mindig különös figyelemmel kísértük az önök tevékenységét, mert tudjuk, hogy az önök sikere reánk is kedvező hatással van. A helyzet ma az, hogy inkább az eredmények megtartására kell törednünk, mert ezek ellen most is óriási támadás készül a munkáltatók részéről.

Newkon elvtárs az *építőmunkások* részéről üdvözlö a kongresszust. A harcokban együtt kell küzdenünk és együtt élvezzük annak gyümölcsét is. Vállvetve való tovább munkálkodást kíván és üdvözlö a kongresszust.

Deák elvtárs a *könyvkötőmunkások* szövetségének nevében üdvözlö a kongresszust és eredményes munkálkodást kíván.

Az üdvözlő beszédek elhangzása után *Bernau* elnök az

igazoló bizottság

kiküldetését kéri. *Muntean* a bizottságba a következőket javasolja: *Lusztig Rezső* (Cluj), *Gampe József* (Lonia), *Borovszky Dezső* (Turda), *Jonescu Constantin* (Câmpulung, Regat), *Nagy Sándor* (Uioara). A közgyűlés egyhangulag elfogadja.

Bernau elnök az ülést bezárja.

— ELSŐ NAP DÉLUTÁN —

Tanácskozások

Bernau elnök az ülést megnyitja.

Muntean román és *Bartalis* magyar nyelven terjesztik elő a közgyűlés ügyrendi szabályzatát.

Velcelean az ügyrendre vonatkozólag felvilágosítást kér, azután a közgyűlés a szabályzatot egyhangulag elfogadja.

Bartalis felebbezési bizottság kiküldését javasolja, mert egy lupényi kizárt tag felebbezést nyújtott be a közgyűléshez. Bizottsági tagokul a következőket javasolja: *Hankó József* (Arad), *Szőcs János* (Aninoasa), *Defranz Josef* (Nadrag), *Fábián Antal* (Szatmár), *Vanek Rudolf* (Turda).

Egyhangulag elfogadják.

Következik a napirend első pontja:

a jelentősék

Muntean román és *Bartalis* magyar nyelven teszik meg a titkári jelentést.

Tisztelt közgyűlés, tisztelt szaktársak!

Bár az 1924. és 1925. évi jelentéseink, egy a pénztári, mint az általános érdekű ügyekről szóló, nyomtatásban jelentek meg, így módjában van az igen tisztelt küldötteknek bő áttekintést nyerni a központi vezetőség és titkárság két évi működéséről, mégis szükségét látjuk ténykedésünk egyik-másik részét szóban is meg-

világítani, vagy az esetleges hiányokat kiegészíteni.

Az 1924. és 1925. évek szövetségünket a legsúlyosabb erőpróbára tették. A legutóbbi közgyűlésünk utáni idő, vagyis az 1924. év a támadások és nehézségek özönét zúdította szövetségünkre és csoportjainkra. A *testvérharc, az általános nyomott gazdasági és politikai helyzet, az a munkanélküliség*, ami végigvonult az 1924. éven és amely belenyúlt az 1925. évbe is, amikor ezrével voltak munkanélkül szaktársaink Resicán, a Zsilvölgyében és városokban egyaránt. A propagandagyűlések és szakszervezeti szabadság nagymérvű korlátozása mind-mind annyira próbára tették szövetségünk akcióképességét, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel, gondos és előrelátó vezetéssel lehetett csak a szövetség erkölcsi és anyagi erejét megtartani vagy azt fokozni. Mindezek dacára nyugodt lelkiismerettel jelenthetjük, hogy szövetségünk fennállása óta egy időben sem volt biztosabb alapokon, mint éppen ma. Tagjaink nagyrésze idős tagok, akik igényjogosultságot szereztek, akik nem egykönnyen válnak meg szervezetüktől, de főként nem holmi ábrándigéretékért. Meggyőződést szereztek, hogy gazdasági érdekeik megvédése nem a véletlenre van bízva, hanem jól megalapozott osztályharcos szervezetre.

Bérmozgalmainkról is körülményesen beszámoltunk írásbeli jelentésünkben. Az eredmény, amint a táblázatokból látható, bár változó, de mégis az összes sztrájkok közül csak egyetlenegy veszítettünk el teljesen. Az eredmény ezen az egyetlen helyen is a munkásság fiatal szervezetségén, öntudatlanságán mulott. Öt heti harc után reményüket és önbizalmukat veszítve, annyi sztrájkőrő volt, hogy a további küzdelem teljesen meddőnek bizonyult.

Kollektív szerződés, ami szintén nyomtatott jelentésünkben látható, 27 van érvényben, a kollektív szerződéskötésekre való kiutazások nagyfontossággal bírnak, mert a kollektív szerződés tárgyalások alkalmával sok esetben lehet megakadályozni olyan dolgokat, amelyek később különben nagyobb bajokra adhatnak okot. Kiutazásaink legnagyobb része kollektív szerződés ügyben történtek.

Ugy a kollektív szerződéskötések, valamint a sztrájkok eseténi tárgyalások alkalmával a munkaadók szövetségének erős ellenállására találtunk, sehol egyetlen esetben sem tanúsítottak megértő magatartást. A munkaadók szövetsége 1925-ben körlevelekből hívta fel a munkaadókat, hogy minden béremelés megadásától szigorúan zárkózzanak el. *Egyetlen bérmozgalmat vagy kollektív szerződés nem volt, hogy a 8 órai munkaidőről vita ne esett volna.* A munkaadók ugyszólván az egész vonalon még mindig ez ellen általános támadást intéznek, csakis szervezeteink erejének és a munkások görcsös ragaszkodásának tudható be, hogy ezt mindenütt sikerült megvédeni. Vannak egyes helyek, ahol a munkásság legerősebb jogaiért kellett küzdeni, így a balmazsáki rendszer elismeréséért. *Ezt tettük a szervezés és a bérmozgalmak terén, bár nagy eredményeket a fennálló rendszer és viszonyok között nem érthünk el, azonban vereséget sem szenvedtünk, ami eredmény volt, azt megtartottuk.*

Oktató előadásokat nagyon szerény keretek közt tarthattunk éppen jelentésünk bevezetésében ismert okok miatt. Ha ezt nem tehetjük, pótolni igyekeztünk a szaklap útján és könyvtárak felállítására adott a szövetség anyagi támogatást egyes csoportoknak. Reméljük, hogy a jövőben ezen a téren is többet lehet tenni. Szövetségünk anyagi helyzetéről minden évben rendszeres pénztári kimutatásokat közöltünk, melyekből láthatják szaktársaink, hogy a befizetett összegeket igyekeztünk a legcélszerűbben felhasználni s azt a munkástársaink erkölcsi, anyagi és kulturális céljaira fordítani. Szövetségünk jelenlegi erkölcsi és anyagi helyzete minden reményt megad arra, hogy fejlődésében tovább haladjon s ha a vasmunkásság összessége lelkesedéssel áll szervezete mellé, úgy hisszük, hogy a jövő központi vezetőség még eredményesebb jelentéssel számolhat be a jövő közgyűlésen. Kérjük jelentésünk tudomásulvételét.

Hankó az ellenőrzőbizottság nevében jelenti, hogy egy a könyveket, mint a pénztári jelentést felülvizsgálták és a legnagyobb rendben találták. Kéri ennek tudomásul vételét.

Ionescu az

igazolóbizottság jelentését

teszi meg, mely szerint 10.051 tag után 77 mandátummal 58 küldött van jelen.

Fancsali (Vulkán) kérdést intéz, hogy négy csoport miért nem képviseltette magát a kongresszuson.

György titkár szerint egy pár kisebb csoport anyagi nehézségek miatt nem képviselheteti magát a kongresszuson.

Beck felszólal, hogy Kolozsvárnak miért van csak három küldöttre joga.

György titkár az alapszabályok idevonatkozó pontjaira való hivatkozással válaszol. Miután a közgyűlés tudomásul veszi az igazolóbizottság jelentését, megindul

a vita a titkári jelentésről

Steinbauer (Resica): Olvasta a titkári jelentést és nagyon szépnek találja a kimutatott eredményt. A pénztári jelentésből megállapítja, hogy felesleg is maradt. A takarékoságot szépen tartja, azonban szívesebben vette volna, ha azt olvassa, hogy ennyi és ennyi új csoport alakult, amelyek mind erősek és önállóak. A jelentésből látja, hogy a tagok 80 százaléka egy évnél régiebb, ez mutatja, hogy elég biztos alapon áll a szövetség. Sajnos azonban, a sok idős taggal sem tudnak a csoportok a maguk lábán járni, amit a magas kiküldetési számla bizonyít. Azt látja, hogy minden kis ügyért ki kell utazni. Kevesli a regáti eredményeket. Az új vezetőségek ezen a téren és a nevelés ügyében is többet kell dolgoznia.

Velcelean (Bocsa-Montana): A bocsa-montana építőmunkások csoportjáról beszél. Ezek hozzánk akarnak csatlakozni. Idéz egy levelet a szövetségünktől, mely szerint nem az a főkötelességünk, hogy idegen szakmákat magunkhoz csatlakoztassunk, holott — szerinte — erkölcsi kötelességünk őket befogadni, hogy ne menjenek veszendőbe. Bocsan sokszor utazik keresztül a szövetség titkára Resicára, különösen a sztrájk idején történt ez, anélkül, hogy Bocsat meglátogatták volna. Kívánja, hogy az új vezetőség a jövőben nagyobb gondot fordítson a csoportok látogatására.

Velcea (Zernești): 1923 óta a kommunisták küldöttei sokszor jártak a zernești csoportnál. Biztatták őket, hogy szakadjanak el és csatlakozzanak hozzájuk. A befolyó járulékokra az „egységes” szövetsége nem is tart igényt, hanem tartsa meg a csoport magának. Azonban egy hónap múlva megjelentek az „egységes” küldöttek és felszólították, hogy számoljanak el. Ők erre föleszméltek és minden érintkezést megszakítottak velük.

Fancsali (Vulkán): Az utolsó két évi központi vezetési erkölcsi szempontból nem eshetik kifogás alá. A 41 csoport ügyeinek elvégzésére nincs több, mint három aktív munkaerő a központban s így nem is állhat módjukban a csoportokat gyakrabban látogatni. Hiába vannak nagy vezéreink, szükséges, hogy a csoport vezetői is dolgozzanak, akik tagot tag után szervezzenek, mert ezt a munkát úgy sem lehet a központból elvégezni. Az erős csoportoktól még több munkát várunk, hogy a gyenge kis csoportok ezektől példát és önbizalmat merítsenek. Ez az egyedüli út, amely célhoz vezet. Öntudatos és szellemileg jól kiképzett tagokra van szükség. Akkor azok áldozatkészek is lesznek. Nem úgy mint a múltban is volt, gyűjtések alkalmával.

Bernau elnök megállapítja, hogy a titkári jelentésekhez való hozzászólásra heten vannak feliratkozva, de az idő előrehaladottsága miatt az ülést bezárja.

— MÁSODIK NAP DÉLELŐTT —

Bernau elnök reggel 9 órakor az ülést megnyitja és kéri a *hetijárulék és segélyezés* napirendi pontjának a tanulmányozására s egyben javaslatétel végett *bizottság* kiküldését és a *jelölőbizottság* megválasztását is.

Bartalis a jelölőbizottságba javasolja: Beck Jakab (Cluj), Fancsali Nándor (Vulkán), Constantin Ionescu (Câmpulung), Defranz Josef (Nádrág), Steinbauer Josef (Resica), Buzzi Sándor (Ferdinand), Klein Johan (Anina).

Téglás (Torda) kéri, hogy Tordáról is jelöljenek a bizottságba.

Bartalis: Technikai lehetetlenség, hogy mindenik bizottságba minden csoportnak hely jusson. Bernau elnök szavazás alá bocsátja a betér-

jesztett jelölőbizottság névsorát, amit egyhangulag elfogadnak. Azután Bartalis titkár a *hetijárulék emelésének ügyében kiküldendő bizottság névsorát olvassa fel.*

Gârboveanu (Lupeni): Fancsali helyett Szöcsöt javasolja a Zsilvölgy részéről, mert előbbi már ugyanis benn van egy bizottságban.

Bernau elnök a névsort Gârboveanu szaktárs módosításával szavazás alá bocsátja, amit a közgyűlés egyhangulag elfogad. A bizottság tagjai: Klein Johann (Anina), Betle Johann (Czernowitz), Rózsa Áron (Dicsőszentmárton), Defranz Josef (Nádrág), Steinbauer Josef (Resica), Orosz Sándor (Torda), Schneg Ferenc (Kolozsvár), Nagy Sándor (Marosujvár), Szöcs János (Aninosza), Ionescu Constantin (Câmpulung), Droblits Viktor (Petrozsény).

A titkári jelentés vitájának folytatása

Schneg: Nem tartja a jelentést elég őszintének. A sztrájk táblázat Kolozsvárra vonatkozó része nem mond éppen valót, mert bár volt eredmény a béreknél, de az elvi pontokban nem. A szaklap szellemét kifogásolja. Nem tartja célszerűnek az egységekről írott cikkeket, ez rontja a szaklap színvonalát és nem szolgálja az egység helyreállításának célját sem. Ezek helyett nevelő cikkeket szeretne olvasni.

Klein (Anina): A következő központi vezetőség több gondot fordítson a tagok nevelésére, a csoportok látogatására és gyűlések tartására, mert az egységesek állandóan titokban bujják a bánáti csoportokat és veszélyeztetik a csoportok erősségét és egységét.

Téglás (Torda): A jelentésben sok panasz esik, hogy mennyi támadásnak voltak kitéve és mennyi harcot vívtak, de ha a titkárok gondoskodnának, hogy megfelelő emberek kerüljenek a csoportvezetőségekbe, akkor könnyebb volna a munkájuk. A kollektív szerződésekről beszél. Új szervezett munkásokat nem szabad harcba engedni. A marosvásárhelyi munkaügyi felügyelőségre panaszokodik.

Betle (Czernowitz): A központi vezetőség a tagok nevelésére több gondot fordítson, a tagok szeretnének jó szocialista könyveket olvasni, de a csoport 20 százalékából ez nem telik s ezért kéri a központi vezetőség támogatását a csoportkönyvtárak gyarapítására.

Droblits (Petrozsény): Több agitációt kell kifejteni a félrevezetett és kivált csoportoknál. A nevelés ügyében többet tegyen a jövő központi vezetőség. A zsilvölgyi titkárság lehetőleg Petrozsényben legyen, mert az inkább a központba esik. Végül a vasasotthon-alapra vonatkozólag kér felvilágosítást.

Babik (Lupény): A jelentésben foglalt nehézségeket elismeri. A zsilvölgyi nehézségekről beszél. Kéri a titkárságot, hogy a miniszteriumban tegyenek lépéseket, hogy a Zsilvölgyében legalább havonta egyszer gyűléseket tarthassanak. A csoportoktól havi jelentéseket kérjen a titkárság, hogy mindig kellő tájékozódással rendelkezék a központ. A központi vezetőség tagjai és a titkárok, ha egy csoportot meglátogatnak, ne csak az elnökkel és egy-két taggal beszéljenek, hanem hívják össze a csoportvezetőséget.

Barbescu (Câmpulung): Megelégedésének ad kifejezést a központtal szemben. Önük különösen tapasztalják a szövetség tevékenységének jó hatását. További támogatást kér a szövetség részéről, hogy könyvtárát is létesíthessenek.

Moldovan (Lupény): A szervező munkát nem találja kielégítőnek. Erre több gondot kell fordítani. Kerületi titkárságokat tart szükségesnek.

Beck (Kolozsvár): Elismeréssel vagyunk, hogy a nemzetközi összeköttetést ily jól megteremtették. Ez mindenesetre hasznunkra van. Az ország szervezetlen munkásainak a megszerzésével többet kell foglalkozni, mint az eddig történt, mert úgy látja, hogy a vidéken a szervezés nagyon lanyhán megy, sok a szervezetlen munkás és ezek veszélyeztetik a városi eredményeket. Kérdést intéz, hogy sztrájk esetén a szervezetlenek is kapnak-e segítyt? Az egységről s ennek szükségességéről beszél.

Rausch (Resica): Sürgősségi indítványt tesz a vita lezárására. Hankó nem helyesli a vita lezárását. Bernau elnök oly irányban kívánja módosítani a javaslatot, hogy csak a szóbeli lajstrom zárassék le és a felszólalások 5 percig tarthassanak. A közgyűlést ezt elfogadja.

Grünhut vázolja a szatmári helyzetet. Nagy

nehézségekkel dolgoznak. A csoport vagyonát az egységesek annak idején elherdálták, most újból kell mindent beszerezni. Kéri a titkárságot, járjon közbe a tőlük jogtalanul elulajdonított munkásokhoz-vagyonnak a visszaszerzéséért. Az egységesek romboló munkájáról beszél. Leveleket csempésznek a munkások közé. Egy ilyen, Szilágyi szaktársat rágalmozó levelet olvas fel. Szatmár és vidéke nagy ipari gócpont, ezért ott titkárság felállítását tartja szükségesnek.

Lusztig (Cluj): A titkári jelentésből sajnálattal látjuk, hogy nem tudták Románia vas-munkásságának még 50 százalékát sem megszervezni. Nem hoztak elég anyagi áldozatot a mozgalmak terén. Érti, hogy sajtóra szükség van, hogy arra áldozni kell, mert különösen a távolabbi helyeken szükséges az informálódás, de a költségeket nagyra találja. A titkárságot ki kellene egészíteni olyanokkal, akik a szaklapot fordítják, mert ez gazdaságosabb volna. Soknak találja a szaktanácsi járulékot. Nem nagy ezért az ellenszolgáltatás.

Wolfschlager (Nagyvárad): Hassanak oda, hogy Váradon is megalakítsák a kerületi szaktanácsot. Mert ennek hiányában más szakmabeli csoportok az egységes szaktanácshoz fizetik be járulékaikat. Nincs megfelelő munkásokhozuk s ez nagyban hátráltatja a szervezet fejlődését.

Bruder (Kolozsvar): A kollektív szerződések megkötéséről beszél. Egyes vidéki városokban azért van gyengébb kollektív szerződés, mert nincs jól kiépítve a szervezet s ez nagy ártalmára van már az eddig megkötött jó kollektív szerződéseknek. Ahol panaszkodnak azon, hogy gyenge a kollektív szerződés, ott először a szervezetet kell jól kiépíteni. A központi kiküldötteknek igyekezni kell lehetőleg minden városban egyforma munkabérekkel és elvi pontokkal a szerződést megkötöni.

Rózsa (Dicsőszentmárton): A kollektív szerződések kötésénél, sztrájkok kimondásánál nagyon előrelátóknak kell lenni. Újonnan szervezett munkásokat nem szabad sztrájkba engedni, mert ez erkölcsi és anyagi szempontból egyaránt kockázatos. A munkásközvetítést kell kiépíteni, mert ez mindenképpen előnyükre szolgál.

Buga (Anina): Azt hittem, hogy a városi csoportoknál jobb a helyzet, mint a vidékieknél, de úgy látszik, hogy még itt is sok tennivaló van. A kollektív szerződések kötésénél nem kellene mindig a központot igénybe venni, hanem a helyi csoportok vezetősége igyekezze a saját lábán járni s amit lehet, a maga körében elintézni.

Serbu (Marosujvár): Elismerését fejezi ki az újvári csoport alakítása körüli munkálkodásért a központi titkársággal szemben. Jó kollektív szerződés soha sincs, mert mindig jobbat kívánunk, ami természetes is. Fontos a tagok oktatása, mert csak intelligens és szociálista szellemben nevelt munkásoknál van harcokésztség s csakis ilyen tömegekkel lehet jó munkafeltételeket elérni. Újváron a szolgabirodság nem engedélyezi a gyűléseket, a munkásság szervezkedését igyekszik megakadályozni, de a korrupcióban az első helyen áll.

Lusztig (Kolozsvar): Felvilágosítást kér, hogy az 1925. évi vagyonmérlegben foglalt követeléseinkre milyen biztosítékaik vannak.

Muntean és Bartalis titkárok zárszóval élve a következőket mondják: Meg vagyunk győződve, hogy szaktársainkat felszólalásaikban a legjobb szándék vezérelte s mindenkit az az egy szent cél hatott át, hogy szövetségünket erőssé tegyék. A szaktársak egy része igen helyesen állapította meg, hogy a nagy munkát, amely ránk hárul, nem lehet kizárólag csak a központi vezetőségtől és titkárságtól várni. A csoportvezetőségekre és kerületi titkárságokra is nagy feladat hárul s ha ezek is elvégzik kötelességüket, hisszük, hogy így közös munkálkodással nagyobb eredményeket érünk el. Amint a szaktársak felszólalásaiból megállapítható s amivel mi egyetértünk: a nevelést intenzívebbé kell tennünk. Ez irányban a múltban is megtettük azt, amit lehetett s ezután is meg fogunk tenni mindent. Ez a kérdés oly nagy fontosságú, hogy ezt egyes szövetségek eredményesen, főként anyagiak miatt, úgysem bírják megoldani, csak az összes szövetsége együttesen. Szövetségünk részéről ezt az országos szaktanácsra keresztül igyekezni fogunk keresztülvinni. Egyes szaktársak sokallják, hogy szaklapunk sokat foglalkozik az egységesekkel.

Ez nekünk nem kedvelt problémánk, de ha folyton rágalmoznak az egységesek és mi nem cáfoljuk meg, akkor azt mondják, hogy nem merjük, mert bűnösöknek érezzük magunkat. De a csoportvezetőségeket is védünk kell, amire elég példa a szatmári eset is, amikor önzetlen, becsületes, vezetősztársunkat röpiratokban és körlevelekben a legcsunyább módon megrágalmazták. Az ellen nem tehetnek kifogást szaktársaink, hogy azon a fórumon védekezünk, védjük meg vezetőinket és irányzatunkat, amely rendelkezésünkre áll. A szaklap kiadási költségeit nem redukáljuk azzal, ha kibővítjük a titkárságot, mert a lapfordítás alig kerül 7—800 lejbe, míg egy titkár fizetése lényegesen nagyobb összeget tenne ki. Lusztig szaktársnak az 1925. évi mérlegre vonatkozó kérdésére azt válaszolhatjuk, hogy minden küntlévőségünkre elegendő biztosíték van, sőt egyes tételeknél két-háromszoros is. Ugyancsak a pénztári jelentéssel kapcsolatosan válaszolhatjuk Droblits szaktársnak, hogy a *vasas-otthonalapunk* azért ily kis összeg, mert ezt az alapot alig egy-két csoport fizeti. Különböző erről a többi napirendi pontoknál szó lesz s alkalmuk lehet a szaktársaknak határozatot hozni, hogy ezt összes csoportjainkra kiterjesszük. A *szervezés* kérdése foglalkoztatta küldött szaktársaink nagy részét, a magunk részéről is hisszük, hogy ha közös erővel összefogunk s a küldöttközgyűlés megadja az anyagi lehetőséget is, a jövő kongresszus alkalmával szebb és mindnyájunkra kielégítőbb jelentéssel számolhatunk be szaktársainknak. Kérjük küldött szaktársainkat, hogy jelentésünket tudomásul venni szíveskedjenek.

A közgyűlés a titkári jelentést, valamint a felügyelőbizottság jelentését *egyhangulag tudomásul veszi*.

Bernau elnök 1 órakor a közgyűlést felüggeszti.

— MÁSODIK NAP DÉLUTÁN —

Bernau elnök a gyűlést megnyitja. Következik a napirend 2. pontja:

a munkásság gazdasági helyzete.

Előadó: **György** szaktárs, aki meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy az európai vas- és fémmunkásság között a románianak van a legalacsonyabb életszínvonala. Nálunk a drágaság 53-szorosa a háboru előtti éveknek és ezzel szemben a romániai vas-munkásság átlagos fizetése csak 25-szöröse a háboru előttiének. Havonta 7532 lei keresetének kellene lenni átlag egy vas-munkásnak, azaz 37 lei 60 bani órabérének, hogy abból a háboru előtti módon élhessen. Ez a tény is bizonyítja, hogy csakis erős szervezkedéssel javíthatunk a leromlott életszínvonalunkon. A csehszlovákiai, ausztriai és németországi kereseti viszonyokat ismerteti, bizonyítva, hogy ezen országokban a szakszervezeti harcok folyamán sokkal magasabb életszínvonalat vívott ki a munkásság.

Russu román nyelven ismerteti e napirendi pontot.

A napirend 3. pontját:

Munkástörvények és a munkásság betegség és baleset biztosítását

Mirescu adja elő. Részletesen mutatja ki a mai munkástörvények hiányosságát s a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Határozat a szociális törvényhozás ügyében

A romániai vas-, fém- és vegyipari munkások 1926 szeptember 12—13—14-én tartott kongresszusán tárgyalta az országos szociális törvényhozásának kérdését. Megállapítja, hogy ezen a téren az állam semmit sem tett. Olyan esetekben, amikor a munka terén valamelyes törvényt hoztak, ezt azzal a gondolattal tették, hogy a munkások jogait lábbal tiporják. A csatolt területeken hosszú évtizedeken keresztül harcok és nagy áldozatok árán megszerzett munkásjogokat elkobozták a hatalom képviselői olyan arányban, hogy ma már alig lehet beszélni a betegsegélytörvényről és a munkásszakszervezetek szabadságáról.

A kongresszus tehát utasítja a központi vezetőséget, hogy keresse meg a Romániai Munkásszövetségek Országos Szaktanácsát, amely sürgősen tegyen lépéseket a kormánytól és kérje a következőket:

1. A munkástörvények, különösen a betegsegélytörvények egységesítését a teljes autonómia elve alapján.

2. A sztrájk törvény olyan módosítását, hogy ez a törvény szociális jelleget nyerjen a mai rendőri jellegével szemben.

3. A szakszervezeti törvény megváltoztatását olyan formában, hogy ez a törvény reális módon védje meg a szakszervezet és szervezkedés szabadságát; a szakszervezetek fel legyenek mentve a rendőri ellenőrzés alól, tekintettel arra, hogy ezek jogi személyek és vezetőségeik bármikor felelősségre vonhatók a törvények és az alapszabályok értelmében.

4. Tekintettel arra, hogy a munkásszakszervezetek nem kereskedelmi vagy ipari alakulatok és ennél fogva nem szolgálnak nyereszkes törekvéseket, a jogi személyiségi törvény kereteiből vétesse ki, mert ez nemcsak hogy nagy akadályokat gördít egy szakszervezet megalakítása elé, hanem az a sok felesleges formalitás, amit ez a törvény a szakszervezet részére előír, teljesen megbenjíti a szakszervezetek fejlődését és meggyengíti pénzügyi helyzetüket.

5. A legrövidebb időn belül törvényesítsék a kollektív szerződések intézményét és a létminimumot. A munkáskamarák munkás- és tisztviselő-kamarák legyenek, a szabadfoglalkozásuk és intellektuelek kizárásával, akiknek semmi közös érdekük nincsen a munkássággal és fizetéses tisztviselőkkel.

6. Sürgős intézkedést tegyen a kormány, hogy a 8 órai munkaidőről szóló washingtoni nemzetközi egyezmény törvénybe legyen iktatva, amennyiben a munkáltatók által felállított indokok semmi reális és komoly alapot nem nyújtanak arra, hogy ezen égetően sürgős ügy tovább is halasztást szenvedjen. A munkáltatóknak ez a törekvése csak kapzsiság, hogy a munkásság verejtékéből minél nagyobb vagyont harácsoljanak össze a 8 óránál hosszabb idő bevezetésével.

7. Az állam alkosson törvényt a munkanélküliségről.

8. Ami a kiskorúak és a nők védelmét illeti, a kongresszus megállapítja, hogy noha Románia felétel nélkül elfogadta az 1919-iki washingtoni egyezményt, ma sincs egységes törvény ezen a téren.

Ezért a kongresszus kéri az Országos Szaktanácsot, tegyen sürgős lépéseket a kormánytól, hogy egységes törvényt alkossanak, amely reálisan vegye védelmébe a kiskorúakat és a nőket a munka mezején és a társadalomban.

9. Hasonlóképpen kérje a kongresszus az Országos Szaktanácsot, hogy összpontosítsa az Amszterdamhoz csatlakozott munkásszervezetek erejét abból a célból, hogy ezek minden erejükkel harcolhassanak a szakszervezeti szabadság reális biztosításáért, valamint a szakszervezetek törvényes és szabad működéséért, hogy meg lehessen akadályozni a helyi hatóságok törvénytelen eljárásait, amelyek semmibe sem veszik a munkástörvényeket és legtöbbször a felsőbb hatóságok utasításait sem teljesítik, a kapitalisták befolyása által sokszor hamis és az igazságnak meg nem felelő jelentéseket adnak a felsőbb hatóságoknak a szakszervezetek működéséről.

10. A kongresszus kéri a központi vezetőséget, hogy az Országos Szaktanáccsal egyetemben indítson harcot azon törekvések ellen, amelyek különböző védvámok és a szállítási költségek tulságos redukálása alakjában nyilvánult meg, mert:

a) verseny hiányában a gyárosok a legrimitívabb termelőeszközökkel dolgoztatnak és e rendszertől következik az, hogy úgy a munkások, mint a fogyasztók, akiknek nagyrésze végeredményben szintén munkás, a legszegényteljesebb módon ki vannak zsákmányolva;

b) az ipar a mai primitív formájában veszélyezteti a munkásság egészségét és életét;

c) az állam által támogatott versenyhiány következtében úgy a munkás, valamint a fogyasztó a gyárosok kapzsiságának van kiszolgáltatva, akik botrányos jövedelmeket vágnak zsebre;

d) a tulságos előnyökben részesülő egyes ipar megdrágítja a belső piacot és megnehezíti az állam költségvetését, amely hogy a hiányokat pótolja, különböző egyenes és közvetett adókat ró ki a munkásságra.

11. A kongresszus utasítja a központi vezetőséget, hogy lépjen érintkezésbe az Országos Szaktanáccsal és együttesen kérjék a kormánytól, hogy mindazokat a kereskedelmi és ipari üzemet, amelyek 10 millió leinél nagyobb alaptőkével rendelkeznek, kötelezzék arra, hogy munkásaiknak egészséges munkáslakásokat építtessenek.

Bernau elnök a határozati javaslatot szavazás alá bocsátja, amit a közgyűlés elfogadott azzal az utasítással, hogy azt a központi veze-

tőség legrövidebb időn belül az országos szak-
tanácson keresztül a munkaügyi miniszteriumhoz
nyujtsa be.

A napirend 4. pontja: a szövetség jövő feladatai

Pirovsky előadó a következőket mondja: A
cél ismeretes: a munkásság gazdasági és poli-
tikai érdekeinek megvédése, a munkásság kul-
turális nevelése, a szétbomlott munkásegység
megteremtése. A titkári jelentésből azt a meg-
állapítást vonhatjuk le, hogy a romániai mun-
kásmozgalomnak, mint a múltban, a jövőben is
nagy nehézségekkel kell megküzdenie. Hogy a
nehézségekkel megküzdhessünk, ismernünk kell
a gátoló körülményeket és módot kell keressünk,
hogy azokat eltávolítsuk s ezáltal az előrehala-
dást könnyebbé tehesük. A romániai kapitaliz-
mus tulsoknak tartja azokat az eredményeket,
amiket kollektívszerződés formájában és bérhar-
cok árán értünk el s amelyek a munkások gaz-
dasági és szociális érdekeit némileg biztosítják.
A romániai gyáripari munkálatók szövetsége
csak a maga érdekei szerint akarja az általános
munkafeltételeket irányítani s a legreakciósabban
elzárkodik minden megértő munkáspolitikától és
minden újítástól. Ezzel a reakciós törekvéssel
szemben sulyosbíttja helyzetünket, hogy a *kor-
mányhatóságok*, valamint ezeknek *szervei* Romá-
niában a kapitalisták törekvéseit támogatják.
Sem az egyik, sem a másik részen nem tapasztal-
ható a megértés politikája, nem követik a
modern külföldi államok példáját, hanem meg-
akadályozzák a feltörekvő munkásosztályt ugy-
gazdasági, politikai, mint kulturális téren, pedig
tudniok kellene, hogy a dolgozó munkásság az-
ország népességének termelő zöme s annál job-
boldogul egy ország, minél inkább ki vannak
ezek igényei elégitve s minél inkább be vannak
vonva a termelés irányításába, valamint a poli-
tikába is. A külföldi kulturállamokban el sem
tudják képzelni az ország gazdasági és politikai
állapotának megoldását a munkásság bevonása
nélkül.

Ha mindezeket a romániai uralmon levő osz-
tály nem akarja elismerni, úgy nekünk kell az
eszközöket megtalálni, amelyekkel jobb belátásra
birjuk őket. A mai küldöttközgyűlésnek meg kell
adnia az erkölcsi és anyagi előfeltételeket, hogy
*elsősorban kulturális nevelést nyujtsunk tagja-
inknak gyűlések, előadások és lapjaink útján.*
Másodszor szövetségünknek kell anyagilag meg-
erősítsük, kerületi és csoporttitkárságokat kell
szervezzünk, hogy ezek rendelkezésére álljanak
munkástársaink összességének a tőkésosztállyal
folytatott harcaikban.

Egy másik feladat a *romániai munkásmoz-
galom egységkérdésének a megoldása.* Nem sza-
bad az egység hangoztatásának folytonos hibá-
jába esnünk, mint azt a tulsó oldalon teszik,
hanem azt őszintén és becsülettel meg kell csinál-
ni. A bukaresti szakszervezeti kongresszus
hozott már határozatot a kérdésben, határozottan
leszögezve, hogy a munkásmozgalom kizárólag
az amszterdami irányzathoz csatlakozhatik. Erre
az alapra kell helyezkednünk nekünk is, mint-
hogy ezen az alapon nyugszik egész Európa
modern munkásmozgalma. Mi helyesebb és célra-
vezetőbb határozatot nem hozhatunk e kérdés-
ben, mint amilyent a bukaresti szakszervezeti
kongresszus hozott s amelynek mi, mint fegyel-
mezett szervezet is, alá kell hogy vessük ma-
gunkat. Az ott hozott határozat a következő:

„Az 1926 aug. 29—31-én Bukarestben
tartott orsz. szakszervezeti kongresszus
foglalkozva a munkásszakszervezetek egy-
ségekérdésével, megállapítja, hogy
az 1923. évben Kolozsvárt tartott országos
kongresszuson az Amszterdami Szakszer-
vezeti Internacionáléhoz való csatlakozás
kimondása a romániai munkásság szak-
szervezeti mozgalmának fejlődése szem-
pontjából szükséges és hasznos volt. Ennek
tulajdonítható, hogy szakszervezeteink az
utóbbi időben mindenféle viszontagságok
ellenére megszilárdultak és fokozatosan
fejlődnek.

Ezzel szemben megállapítható, hogy
az Amszterdami Internacionálé alapelvei-
től eltérő akarások és törekvések semmi-
féle eredményre nem vezettek, csupán a
szervezetek sajnálatos széjjelforgácsolódá-
sát idézték elő. Ezért a kongresszus az oly
fontos egység megteremtése érdekében fel-
szólítja az elszakadt szakszervezeteket,

hogy véget vetve az eddigi testvérhar-
nak, térjenek vissza szakszervezeti taná-
csunk kötelékébe, az Amszterdami Interna-
cionálé alap- és irányelveinek minden fel-
tétel nélküli elfogadása mellett. A fenti
alapon létrejött egység esetén a visszatért
szervezeteknek megfelelő szaktanácsai kép-
viselet biztosítandó.

Egyben a kongresszus megbizta a Szak-
tanácsot, hogy ily értelemben az elszakadt
szervezetekkel és azok szerveivel az egy-
ségekérdésben vegye fel az érintke-
zést. Végül pedig kimondja a kongresszus,
hogy az egységesítési tárgyalások felvéte-
lére és vezetésére egyedül az Országos
Szaktanács jogosult.

Amennyiben az egységesítési tárgyalá-
sok eredménytelenül végződnek, a kong-
resszus kimondja, hogy a Szaktanács kö-
telékébe tartozó szövetségek helyicsoportjai
sehol sem működhetnek együtt a különböző
„egységes“ helyi szaktanácsokkal és azok-
nak illetékeket nem fizethetnek ki. Ha ne-
talan egyes helyicsoportok mégis megten-
nék ezt, úgy az illető szövetségek keretéből
kizárandók.

Az előterjesztést a kongresszus egy- hangulag tudomásul veszi.

Bernau elnök előterjesztést tesz, hogy az
5. napirendi pont helyett a 7., az

alapszabályok módosítása

vétessék tárgyalás alá. A küldött-közgyűlés az
előterjesztéshez hozzájárul.

Mirescu a módosítandó alapszabályokat elő-
terjeszti.

17. §. Az új hetijárulékok: I. oszt. 20 lej, II. oszt.
14 lej, III. oszt. 10 lej.

17. § utolsó bekezdése: A szakszervezetek köte-
lesek havonta 80 százalékot a beszédett hetijárulé-
kokból a szövetség pénztárába szolgáltatni, a további
20 százalék pedig a helyi adminisztrációs költségek
fedezésére szolgál. A beküldött 80 százalékból a szö-
vetség viseli a 12. §-ban foglalt segélyeket.

23. § c) alpontja a következőképpen módosul: Sza-
vazati joggal bírnak a kifogástalanul kiállított man-
dátummal felruházott összes szakszervezeti kiküldöt-
tek. Mindenki annyi szavazattal bír, ahány mandátuma
van. A központi vezetőség és felügyelőbizottság tag-
jai, a központi és kerületi titkárok egy-egy szavazati
joggal bírnak. A felmentvény kérdésében azonban
nem szavazhatnak. (A többi rész érvényben marad.)

30. § f) alpontja: „A csatlakozott szakszervezetek
ügykezelését időről-időre ellenőrizni, mely ellenőrzés-
nek évente legalább kétszer meg kell történni. Ha a
központi vezetőség azt tapasztalja, hogy a csoport
vezetősége káros, alapszabályellenes, vagy a szövetség
határozataival szemben szándékos ellentétes működést
fejti ki, a központi vezetőségnek joga van közbelepní,
az illető csoportvezetőségek működését megszü-
ntetni vagy felfüggeszteni és megbízni egy ideiglenes
bizottságot a csoport ügyének további vezetésével.“
(A 30. § többi pontjai érvényben maradnak.)

38. § g) alpontja a következő szöveggel egészítetik
ki: A csoport tisztviselőinek alkalmazásához és elbo-
csátásához, amennyiben a fizetésük 50 százalékához
a szövetség hozzájárul, a központi vezetőség előzetes
jóváhagyása is szükséges.

A többi §-ok változatlanul érvényben maradnak.

Velcelean (Boksa-Montana) javasolja, hogy
szakszervezeti vezetőségi tagok művezetői vagy
ehhez hasonló bizalmi állást ne fogadhassanak el.

Bernau, Fábán, Szöcs és Bartalis hozzá-
szólása után Mirescu előadó ellenzi Velcelean
javaslatának elfogadását, tekintettel arra, hogy
az alapszabályok 10. §-a biztosítja a szakszer-
vezeteknek azt a jogát, hogy akik a szövetség,
illetve a szakszervezet ellen vétének, azok még
a tagok soraiból is kizárhatók. Művezetői vagy
ehhez hasonló bizalmi állás még nem ok arra,
hogy valaki ne lehessen szakszervezeti vezető-
ségi tag.

Bernau elnök szavazás alá bocsátja a be-
terjesztett alapszabálymódosítást, amit a köz-
gyűlés Velcelean javaslatának mellőzésével egy-
hangulag elfogad.

Az új vezetőség választása

Fancsali a jelölőbizottság megbízásából fel-
olvassa a javasolt vezetőségi és felügyelőbizott-
sági tagok névsorát.

Lusztig javasolja, hogy az elnökségbe szak-
májuktól függetlenített emberek beválaszthatók
ne legyenek.

György ellenzi a javaslatot, tekintettel arra,
hogy semmi összeférhetlenséget megállapítani
nem lehet, de különben is a külföldi példák
egész sorozatát lehet felhozni, ahol az elnökök
szakmájuktól függetlenített állásokat töltenek be.

A javaslathoz hozzászóltak Lindner, Drob-
lits, Steinbauer, Fancsali és Bruder s ezután
a közgyűlés Lusztig javaslatát elvetette.

Bernau elnök szavazásra teszi a jelölőbizott-
ság által beterjesztett vezetőségi és felügyelő-
bizottsági tagok névsorát, mely a következő:

Elnök: Bernau Péter, Resica; alelnö-
kök: Pirovsky Károly, Cluj, Mirescu Joan,
București. Vezetőségi tagok: Droblits
Viktor, Petrozsény, Buga Mihai, Anina,
Lusztig Rezső, Kolozsvár, Szöcs Dávid,
Brassó, Lindner Károly, Resica, Schneg
Ferenc, Kolozsvár, Gárboveanu Simon,
Lupény, Baltazán József, Resica.

Vezetőségi póttagok: Serbán János,
Torda, Krausz József, Kolozsvár, Fancsali
Nándor, Vulkán, Jonescu Constantin, Câm-
pulung, Temesi László, Kolozsvár.

Felügyelőbizottsági tagok: Rasuch Ár-
min, Resica, Particek Ferenc, Crișeni
(Kalán), Rózsa Áron, Dicsőszentmárton,
Vanek Rudolf, Torda (üveges), Szilágyi
Péter, Szatmár.

Felügyelőbizottsági póttagok: Nagy Sán-
dor, Marosujvár, Barbescu György, Câm-
pulung, Betle Joan, Csernowitz.

A közgyűlés a fenti vezetőségi és felügyelő-
bizottsági tagokat egyhangulag választotta meg.
Bernau elnök este 8 órakor az ülést bezárja.

— HARMADIK NAP DÉLELŐTT —

Bernau elnök a gyűlést megnyitja, átadja a
szót Domes szaktársnak, aki a Vasmunkás
Internacionálé nevében bucsút vesz s örömmel
állapítja meg, hogy a tanácskozásból azt a
meggyőződést merítette, hogy a romániai vas-
munkásmozgalom a leghelyesebb uton halad,
ami biztosítéka kifejlődésének és megacéloso-
dásának. A közgyűlés tagjait kitartásra, ügy-
buzgalomra szólítja fel, hogy a nyugati előre-
haladott proletáriátussal együtt a munkásosztályt
minél előbb a felszabadulás boldog révébe
vezessék. Biztosítja a romániai vasmunkásságot
a Nemzetközi Vasmunkás Szövetség mindenkor
támogatásáról.

Bernau elnök köszönetét fejezi ki az Inter-
nacionálé szolidaritásáért és támogatásáért, vala-
mint Domes elvtárs lelkes buzdításáért, s egyben
a romániai vasmunkások nevében testvéri üd-
vözetét küldi a Nemzetközi Vasmunkás Szövet-
ségben tömörült munkásságnak.

Hetijárulékemelés és segélyek

A kiküldött 11-es bizottság részéről, vala-
mint a központi vezetőség és a titkárság részéről
Bartalis szaktárs tesz jelentést s egyben
javaslatot. Bevezető beszédében rámutat azokra
a fontos anyagi és erkölcsi okokra, amelyek
szükségessé teszik e kérdésnek a változott viszo-
szonyok között való rendezését. A közgyűlés
minden egyes küldöttje felszólalásaiban ered-
ményesebb munkát kívánt a szervezés, a neve-
lés és kollektívszerződések és bérmozgalmak
terén. Ez pedig csak úgy érhető el, ha kellő
anyagi eszközökkel rendelkezünk. Jelentéskelen
járulékemeléssel a célt elérni, megfelelő segélye-
zést nyújtani nem lehet. Bérharcok, kizárás,
munkanélküliség esetén biztosítani kell a tago-
kat, hogy önkéntelenül is segély hiányában, vagy
az alacsony segély miatt ne legyenek kénytele-
nek bérlenyomókká és sztrájktrókké válni.
Mindezeket figyelembe véve s abban a remény-
ben, hogy a munkástársaink összessége, tudatá-
ban a nagy feladatoknak, melyek mindnyájunk
előtt állanak, hisszük, hogy megértéssel fogják
fogadni a következő javaslatunkat:

Javasoljuk: az I. osztályú járulék emeltesék fel
20 lejre, a II. oszt. 14 és a III. oszt. 10 leire. Java-
soljuk a munkanélküli segélynek 150 százalékkal, a
sztrájksegélynek 100 százalékkal való felemelését.
Javasoljuk, hogy az eddigi rendszer helyett minden
tag betegsegélyben is részesüljön és pedig a munká-
nélküli segélyének fele összegéig. Javasoljuk az utas-
és tartózkodási segélynek 15 lejről 30 lejre való fel-
emelését. Javasoljuk az ingyenbélyegek bevezetését.
A felemelt járulék életbeléptetését 1927 január 1-re és
a segélyek fizetését 1927 május 1-re javasoljuk.

Muntean az előterjesztett javaslatot román
nyelven ismerteti.

Lusztig a járulékemeléshez hozzájárul. Szük-
ségesnek tartja, hogy a betegsegély ugyanannyi
legyen; mint a munkanélküli segély.

Plesovszki a szilvölgyi munkásságra való
tekintettel csak 50 százalékkal kívánja emelni
a járulékot.

Fancsali (Vulkán) szintén a tagdíjmelés
nehézségeiről beszél, szerinte is csak 50 száza-
lékkal lehetne emelni és csak egy év után 100
százalékkal. Betegsegélynek kivétel esetekben
10 hétről 15 hétre felemelését javasolja.

Fabián (Szatmár). Nálunk az egységesek romboló munkája miatt a munkásság még meg sincs szervezve, azért nehéz a tagdíjmelés. Ha mégis a közgyűlés megszavazza, úgy annak idején a központ küldöttel képviseltesse magát, aki a tagokat a tagdíjmelés szükségességéről meg fogja győzni.

Velcelean (Bocşa-Mântana). Bár a tagdíjmelés körüli nehézségeket ő is látja, de tekintettel a felhozott indokokra, s a szövetség helyzetére, hozzájárul a tagdíjmeléshez.

Velcea (Zeresti). A tagdíjmelés keresztülvitele nálunk nehézségeket okoz.

Szőcs (Aninoasa) belátja, hogy a mai segélyezések nagyon minimálisak, amiket azonban másképp emelni nem lehet, mint ha a járulékot is emelik. Bár ennek keresztülvitelét nehéznek tartja, de reméli, hogy kellő propaganda mellett ez minden megrázkódtatás nélkül menni fog. Javasolja, hogy a csoport 20 százaléka is emeltesse fel, hogy a csoportok könyvtárakat létesíthessenek.

Rausch (Resica). Az általánosan emelkedő drágulás szintén kihatással van a szövetség kiadásaira is, azonkívül a mai segélyezéseket is föl kell emelni, mindezeket csak járulékemeléssel lehet megoldani. Hozzájárul a járulékemeléshez.

Serbu (Uioara). Belátja a járulékemelés szükségességét s ha azt akarjuk, hogy eredményeket érjünk el, úgy áldozatot is kell hozni.

Bruder (Cluj). **Téglás (Torda)** **Hankó (Arad), Steinbauer (Resica)** a járulékemelést szükségesnek tartják, hozzájárulnak.

Moldovan (Lupény) a tagdíjmelésnek nincs ellene, de azért mégis el akarja mondani a zsilvölgyi viszonyokat és nehézségeket. Nálunk nincs sztrájk, kizárás, munkanélküliség, inkább csak betegségre és halálzási segélyre tartanak igényt. Az ilyen csoportok részére külön segélyezési módozatot kellene kidolgozni. Kéri ezeknek figyelembe vételét.

Bruder javasolja a vita lezárását. **Gârboveanu** ezt nem helyesli, mert az ilyen fontos kérdésnél alkalmat kell adni a küldötteknek a hozzászóláshoz.

Bernau elnök szavazásra teszi Bruder szaktárs sürgősségi indítványát, amit a közgyűlés szótöbbséggel elfogadott. Egyben elnök szaktárs az ügy fontosságára való tekintettel taglétszám szerinti szavazást rendel el, melynek eredményeképpen a tagjárulékemelés 8354 szavazattal 1424 ellenében elfogadtatott.

Bernau elnök az ülést bezárja.

— HARMADIK NAP DÉLUTÁN —

Bernau elnök az ülést megnyitja.

Russu a felebbezési bizottság részéről **Rugács József** lupényi kizárt tag ügyében a következő javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

A közgyűlés a kizárási határozatot olyképp módosítja, hogy a szakszervezeti tagok soraiba visszahelyezve, igényjogosultságot egy évre felfüggeszti, egyben utasítja a szaklapban való bocsánatkérésre s amennyiben a jövőben hasonló hibába esik, a lupényi csoport minden további nélkül az illetőt a tagok sorából törölje.

A kongresszus a javaslatot szótöbbséggel elfogadja.

Javaslatok

A kolozsvári csoport az ingyenbélyegek bevezetésére tesz javaslatot. **Bartalis** titkár szaktárs javasolja, hogy mivel a központi vezetőségnek és titkárságnak is van erre vonatkozó javaslata, a közgyűlés a javaslat fölött térjen napirendre. A közgyűlés így határoz.

Ugyancsak a kolozsvári és szatmári csoportok javasolják, hogy mindazok, akik 20 év óta tagjai a szövetségnek, a további járulékfizetés alól legyenek felmentve, azonban igényjogosultságuk fentartása mellett. **Bartalis** titkár és többek hozzászólása után a közgyűlés az indítványt elveti.

A kolozsvári csoport javasolja: mondja ki a közgyűlés határozatilag, hogy beadványban követeljük a kormánytól az üzemi tanácsok külföldi mintára való bevezetését. **Bartalis** szaktárs javasolja, hogy mivel a kérdés az összes szakmákat érinti, az indítványt utalják az országos szaktanácshoz. A közgyűlés így értelemben határoz.

A kolozsvári csoport javasolja, hogy a központi vezetőség az országos szaktanácscsal egyetemben általános szocialista szervezési és oktatóprogramot dolgozzon ki. A javaslatot a közgyűlés elfogadja.

A kolozsvári csoport javasolja a csoportpénztárosoknak járó járulékonkénti 4 bani főlemelését 10 banira. A közgyűlés a javaslatot azzal a módosítással fogadja el, hogy az eddigi 4 banit főlemeli 6 banira. A határozat a felemelt járulékek bevezetése napján lép életbe. (1927 január 1-én.)

A szatmári helyicsoporthoz javasolja: Szatmár és környéke részére kerületi titkárság megszervezését. A közgyűlés az indítványt **Bartalis** és **Fabián** szaktársak

felszólalása után az újonnan megválasztott központi vezetőség elé utalja.

A szatmári helyicsoporthoz javasolja, hogy részükre **Munkásotthon** felépítése céljából országos gyűjtést határozzon el a közgyűlés. **Bartalis** szaktársnak a központi vezetőség részéről való felszólalása után a közgyűlés a javaslatot így értelemben nem fogadja el, ellenben elhatározza a Vasotthon-bélyegeknél újabb kibocsátását az összes csoportokhoz, mely alaptól az arra rászorult csoportokat támogatják.

Fancsali megfelelő aláírásokkal ellátott indítványt nyújt be, hogy a központi vezetőség a jövőben szükséghez mérten **vasmunkás kerületi konferenciákat** hívjon egybe, ami az általános mozgalom felélenkítését vonná maga után. A közgyűlés a javaslatot az újonnan megválasztott központi vezetőség elé utalta.

A resicai helyicsoporthoz javasolja, hogy a szövetség központi vezetősége bocsásson ki egy **bizalmiférfirendszert szabályzatot**, mely egységesen szabályozza a szövetséghez tartozó csoportok bizalmiférfiainak jogait és kötelességeit. A közgyűlés az indítványt elfogadja.

Beck a kolozsvári csoport egységre vonatkozó javaslatát indokolja meg, **Pirovszky** és **Rausch** szaktársak felszólalása után a kongresszus a kérdés felett napirendre tér, tekintettel arra, hogy e kérdésben a bukaresti országos szakszervezeti kongresszus már határozott, amely határozat mérvadó a vas- és fémmunkásokkal szemben is.

Gârboveanu megfelelő aláírásokkal ellátott javaslatot nyújt be, mely szerint 1. minden csoport köteles legyen havonta jelentést tenni a tényleges helyzetről a központi titkárságnak. 2. A központi titkárság hasson oda, hogy a bizalmiférfirendszert kiépítsék mindazon helyeken, ahol ez még nincs meg. 3. A titkárok kiutazások alkalmával a csoportvezetőségekkel üléseket tartsanak. A közgyűlés a javaslatot elfogadja.

Bartalis előterjeszti, hogy husz aláírással indítvány érkezett be, mely szerint a közgyűlés tiltakozását fejezze ki **Cioban, Schöner** és **Anateur** szaktársak

jogtalan eltávolítása miatt s egyben utasítja a központi vezetőséget, hogy mindent kövessen el az illető szaktársak kiszabadítása érdekében. Az elzart szaktársak családjainak hathatósabb támogatása érdekében a szaklap is indítsa meg a gyűjtést. A javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadja.

Valcelean megfelelő aláírással javaslatot nyújt be, hogy minden egyes tag köteles legyen azon csoportnak tagja lenni, illetve **hetijárulékot** fizetni, ahol az illető tag lakik. Minthogy az alapszabályok úgy intézkednek, hogy az illető tag azon helyiségben tartozik járulékot fizetni, ahol dolgozik, a közgyűlés az indítvány fölött napirendre tér.

Droblits szaktárs megfelelő aláírásokkal javaslatot nyújt be, mely szerint a jelen vas- és fémmunkások közgyűlés **erkölcsi kötelességévé** tegye minden szervezett vasmunkásnak, hogy egyuttal tagja legyen a romániai szociálista pártnak is. A közgyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadta.

Bernau elnök megállapítja, hogy a közgyűlés napirendi pontjai letárgyaltattak és

a külföldi küldöttek nevében **Busse** németországi vasmunkásküldött kíván búcsút venni.

Busse elvtárs tartalmas beszédben mond köszönetet a romániai vasmunkáságnak szíves meghívásáért és vendéglátásáért s egyben biztosítja a romániai vasmunkáságot a külföldi küldöttek nevében is Németország és az egész külföld vas- és fémmunkásainak mindenkori testvéri szeretetéről és szolidaritásáról.

Bernau és **Pirovszky** szaktársak hatásos záróbeszédei után a közgyűlés este 8 órakor véget ért.

Az országos szakszervezeti kongresszus

Augusztus három utolsó napján tartották Románia Amszterdambhoz csatlakozott szakszervezeti országos kongresszusukat Bukaresztben. Legnagyobb sajnálatunkra még vázlatos tudósítást sem adhatunk a nagyfontosságú tanácskozásokról, egyrészt, mert a legfőbbrebb összefoglalásban is megtöltené egész lapunkat, másrészt, mert ennek szerény méretű hasábjait saját szakszervezetünk országos kongresszusáról szóló tudósításunk veszi igénybe. Vigasztalásul rá kell mutatnunk a következőkre: 1. A szakszervezeti tanácsnak az utóbbi három évről szóló jelentése nyomtatásban három nyelven megjelent s azt minden érdeklődő szaktársunk ingyen megkaphatja; 2. pártlapjaink a lehetőséghez mért tudósításokat hoztak, az elfogadott határozati javaslatokat szószerint közlik s így minden szaktársunk tájékozódhatik a történetekről; 3. végül szó van arról, hogy a kongresszus lefolyását külön kiadandó füzetben fogják nyilvánosságra hozni.

Mindezekre való tekintettel meg kell elégednünk azzal, hogy csak a kongresszus határozatainak jelentőségével foglalkozzunk.

A Szakszervezeti Tanács jelentését a lefolyt három évről

tudomásul vették ugyan, de működését erős és legtöbbször alapos bírálat tárgyává tették. Ez természetes a szocialista munkásmozgalomban, ahol a demokratikus elv a korlátlan vélemény- és szólásszabadságot biztosítja. Sok felszólaló keveselte a szakszervezeti tanács és titkárság munkájának eredményét, de talán még többen megállapították, hogy az ország reakciós kormányzata és közigazgatása, valamint az egységesek egységbontó üzelméi miatt, de főként a rendelkezésre álló csekély anyagi erővel **többet elérni nem lehetett.**

Mi következnek ebből?

Mindenekelőtt az, hogy **több pénzre van szüksége** a szaktanácsnak és a titkárságnak. Sajnos, a kongresszus ezt a követelést csak félig elégítette ki, mert a javasolt

1 lei hetijárulék helyett csak 50 banit szavazott meg.

A reakció ellen való eredményes küzdelem szempontjából föltétlenül szükséges a politikai mozgalom megerősítése. Közhelyeszerű igazság ugyanis, hogy a gazdasági mozgalom eredményeit csak a munkásosztálynak a törvényhozásra és közigazgatásra gyakorolt befolyása biztosíthatja és fokozhatja.

A bérharcokkal kivívott siker hatástalanává válik, ha politikai befolyás hiányában nem tudunk a drágaság, a munkásellenes gazdasági és pénzügyi politika ellen, nem tudunk modern szociálpolitikai új törvényekért győzelmesen küzdeni. Ez a felismerés nyilatkozik meg a kongresszusnak abban a határozatában, mely szerint

minden Amszterdambhoz csatlakozott szakszervezeti tagnak erkölcsi kötelessége, hogy

tagja legyen a romániai szociálista pártok szövetségéhez tartozó szociálista pártoknak.

A párthoz való tartozás magában foglalja ugyan a pártsajtó iránti kötelességet is, azonban tekintettel éppen pártsajtónk szomorú gyöngeségére, hangoztatnunk kell itt, hogy a szakszervezetek erkölcsi és anyagi erejét is minél előbb latba kell vetni a hivatása magaslatán álló szociálista pártsajtó megteremtésére.

Következik végül a fenti megállapításból az „egységes“-ekkel való végleges leszámolás szükségessége.

Az egység

kérdésében lefolyt vita és a meghozott határozat mutatja, hogy a kongresszus higgadt tárgyilagossággal, de az ügy döntő fontosságához mért erős küzdelemre való elszántsággal állapította meg e téren kötelességünket s testvéri érzéssel várjuk vissza azokat, akik rosszhiszeműség nélkül hagyták el az ugynevezett egységes tábor, de nem engedjük betörni vagy besurranni ide azokat, akik moszkvai parancsra csak rombolni akarnak.

A munkásság általános helyzete és a szociális törvényhozás, a munkásbiztosítás, a drágaság és adómentes létminimum

kérdéseiben folyt viták és hozott határozatok míg egyrészt Románia hátramaradottságára és osztályuralmi igazságtalanságára vetnek szegyenletes fényt, addig másrészt fokozzák elkeseredésünket, hogy a munkásosztály igazi és hivatott képviselői csak maguk között fejthetik ki ez osztály jogos követeléseit, de egy gyalázatos választójogi rendszer s az „egységesek“ egységbontása lehetetlenné tették, hogy a törvényhozásban a munkásság e jogos követeléseinek csak egyetlen szószólója is hangot adhasson. Ez megint csak azt bizonyítja, hogy **elsődrendű szakszervezeti érdek a munkásosztály érvényesülése politikai téren is** s a „Nur Gewerkschaftsler“ (csak szakszervezeti) jelszavakat csak a valódi élet követeléseit nem ismerő, holdkóros demagógok hangoztathatják. Addig, míg a munkásság életföltéteit is szabályozó törvényeket a parlamentben csinálják, minden erőnkkel iparkodnunk kell, hogy oda mi is bejussunk, hogy „rölkünk-nélkülünk“ ne rendelkezessenek, mert az egész világon azt látjuk, hogy a legszebb és legalaposabb kongresszusi határozatoknak és memorandumoknak nincs hatásuk addig, míg az ezekben foglalt legigazságosabb követelésekért magában a törvényhozás termében nem tudnak a munkásság képviselői sikra szállani.

Itt van előttünk legközelebb a magyarországi példa, amelyről Gál Benő elvtárs, a magyarországi szakszervezeti tanács küldötte beszélt a kongresszuson: ott is reakció, sőt ellenforradalmi uralom van, de mégis 25 szocialista képviselő ül a parlamentben és 55 szocialista Budapest főváros törvényhatósági bizottságában és meg is indult a modern szociálpolitikai törvényhozás és megindultak az építkezések és közmunkák, ami nélkül a munkanélküliség elleni komoly küzdelemtől beszélni sem lehet.

A gazdasági szervezkedés

kérdésében hozott határozat megerősíti az 1923. évi kongresszus Amszterdamban való csatlakozást kimondó álláspontját s rámutat a szervezeti munkástömegek megszervezésének és a politikai mozgalomban való részvételnek fontosságára.

A munkásnevelésről

hozott határozat a munkásságnak szocialista szellemben való kulturális fölfegyverzését és testi nevelését követeli a tőkésosztály érdekeit szolgáló mai neveléssel szemben. Rendkívül fontos feladata lesz a határozat értelmében felállítandó *központi kulturbizottságnak*. Nézetünk szerint mindenekelőtt a *szakszervezeti vezetőköt és agitátorokat kell a szükséges elméleti ismeretekkel, a szocializmus tudományos fegyvertárával fölszerelni*, hogy ezek minél nagyobb eredménnyel terjeszthessék az igazságot és harcokészület tömegeinkben.

A kolozsvári vasmunkások javaslatára egyhangulag követeli a kongresszus a *csatolt területek ipari szakoktatásában a kisebbségi nyelvek használatát*.

A szakszervezeti tanács szervezeti szabályzatának módosítását

méltán oly fontosnak tartotta a kongresszus, hogy azt a szövetségekkel való előzetes tárgyalások utáni újabb szövegezés végett a megválasztandó Sz. T.-nak kiadta. Csak a hetijárulék és a központ kérdésében határozott. A hetijárulékra már szövegeztünk. A központot Bukarestbe helyezte át a kongresszus, hogy ez által is hozzájáruljon a Regát megszervezéséhez.

A kongresszus lefolyásából csak két mozzanatot emelünk ki:

Egyik a magyarországi Szakszervezeti Tanács kiküldöttjének, Gál Benő elvtársnak rendkívül meleg fogadtatása. Ez azt a lelki kapcsolatot mutatja, amely a szakszervezeti mozgalmunk egykori központja s mai mozgalmunk között fennáll s amely csak hasznos lehet a mi haladásunkra, aminthogy éppen a magyar küldött részvétele és szakértő támogatása nagy mértékben emelte a kongresszus színvonalát és munkájának értékét is.

A másik örvendetes jelenség az, hogy az egész kongresszus kétségbevonhatatlan hitvallomás az Amszterdamban való csatlakozás és ezzel Románia szakszervezeti mozgalmának a *modern, nyugati értelemben vett fejlesztésére való akarat és erő mellett*.

A kongresszus három napi komoly és tanulságos tárgyalásán kitzítte a célokat és feladatokat, megmutatta az ezek elérésére vezető utakat, módokat és eszközöket. Most már minden romániai szervezett munkásnak legszentebb kötelessége önmaga, családja, a jövő nemzedék és az egész emberiség iránt, hogy a szervezett tömegből minél többet vonjon be soraiba s a meggyarapodott hadsereggel zárt sorokban, egységes akaratú harcoljon a győzelemért. Ennek a harcának legerősebb fegyverei: a szervezkedés, a tudás, a munka és az áldozatkészség.

Vegye ki részét mindenki a harcból ereje és képességei szerint.

Felhívás

a szövetség összes tagjaihoz!

Tekintettel a járulékelemelésre vonatkozó kongresszusi határozatra, felhívjuk a szaktársakat, hogy hetijárulékaikkal hátralékba ne maradjanak és akik hátralékba vannak, azok egyenlítsék hetijárulékaikat, mert január 1 után már a hátralékokat is a felemelt díj szerint kell fizetni.

Ugyancsak felhívjuk a csoportvezetősegeket, hogy taggyűléseken és levelezőlapokon szólítsák fel, illetve hívják fel a tagok figyelmét ezen körülményre.

KÖZPONTI TITKÁRSÁG.

Adó a munkásság bőrére

Manoilescu miniszter gazdasági anketot tartott Clujon a nagyipar képviselőivel, hogy személyesen hallgassa meg a nagyiparosok sérelmeit és kívánságait. Szokás szerint ígért fűt-fát és minden jót a siránkozó milliomosoknak s ha az ígéretei valóra válnának, Románia lenne a legboldogabb kapitalisták Mekkája, illetve hazája.

Csak egyszer szisszent föl a panaszokat folytonosan mosolygó képpel hallgató miniszter, amikor a *tulmagas ipari adók miatt hangozott el a kapitalisták panasza*.

Kioktatta a tőkés urakat, hogy csak fizessék szorgalmasan az adókat, mert ugyanis óriási előnyben vannak külföldi konkurens kollégáikkal szemben a *Romániában levő alacsony munkabérek miatt*.

Minket csak ez az egy kijelentés érdekel az egész miniszteri anketból, mert ebben egy illetékes miniszter szava pecsételi meg, hogy Romániában vannak a legalacsonyabb munkabérek.

Az alacsony munkabérek pedig — és ezt a kapitalistáknak illene legjobban tudniok — a kormányhatalom szakszervezetellenes rendőri intézkedéseinek tudhatók be és ezért kell adót fizetniök, hogy ez az ideális állapot továbbra is fenttartható legyen.

A miniszteri kioktatás elevejére hatott a siránkozó tőkésnek s végül megtapsolták, az ígéretük önzénétől elbódulva, a távozó minisztert.

Azért kell tehát nagy adót fizetni a gyárosoknak, mert szabadon zsákmányolhatják ki a nyomorgó munkásságot és ezért a szabadalomért illik, hogy egy részt leadjanak a munkásság bőrére szerzett haszonból. A nyomor vámszedői, a romániai nagytőkésnek is nagyon jól tudják, hogy igaza van Manoilescu miniszternek, mert hiszen az 53-szoros drágaság alatt nyögő munkásság átlagos fizetése csak 20—25-szöröse a háboru előttinek és ez a tény bőven kárpótolja, a miniszter szerint is, a nagytőkésnek. Hát a munkásságot ki és mi kárpótolja azért a nyomorért és azért a sok-sok szenvedésért, ami a nyomorból és az elnyomástól fakadt!? Manoilescu miniszter ur erre a kérdésre elfelejtett választ adni.

A miniszter szerint ezen helyzetért a nagytőkésnek hálával tartozhatnak a tőkésnek érdekeit mindig szívükön viselő mindenkori kormányoknak. Egy miniszteri őszinte szó — amire még sokszor visszatérünk — kellett ahhoz, hogy a tőkésnek adófizetésre serkentse, de ami arra is világosságot vet, hogy mit kell a szakszervezeteknek cselekedniök.

Ázsiai állapotok a turdai üvegyárban.

Állati bánásmódban van részük ezen gyárban a munkásoknak és az elbocsájtások napirenden vannak. A gyár ügynökei állandóan külföldön járnak munkásokat toborozni. Ígérnek fűt-fát, de még felét sem váltják be az ígéreteknek. Ha valamely munkás panaszkodni mer az embertelen bánásmód miatt, azal fenyegetik, hogy *fekete listára kerül*, a hatóságnál följelentik mint bolszevistát és kitoloncoltatják. Egy bizalmiférfinak e hó 1-én a munkásság becsületes védelméért fölmondtak és Bozdon igazgató figyelmeztette, hogy a munkaadósövetség egyetlen gyárban sem kaphat munkát s ha majd egy évig éhezett, akkor jöjjön vissza Tordára. Fekete lista, denunciació és a megfélemlítés minden eszközét igénybe veszik ezek az urak. *Turdát minden öntudatos üvegesmunkás kerülje*, hogy az ottani üvegyári urakat észre tértisük.

Hajcsár az uborkafán. Lukács Ferenc kaláni vasöntő mester lett a kaláni vasgyárban, nem ugyan a szaktudásáért, hanem az árulkodásai és hízérgése révén. Rövid néhány hónap előtt még kanállal ette a forradalmat Lukács ur és minden kapitalistát lámpavasra akart huzni. Később, mert senki sem vette komolyan az egyarkodásait, egyszerűen fordított egyet a köpenyegén és fölcsapott mesternek. Azóta se vége se hossza a Lukács ur brutálisnál brutálisabb viselkedésének, mintha csak az uborkafán érezné magát. Beteg munkásokat bocsájtat el, mások pedig kidobással fenyegeti volt munkás társait. A tanácsokat pedig oly trágár szavakkal traktálja, ami még az öreg sátoros cigányokat is arcpirulásra készítette. Jó lesz öntőmester ur, ha föl hagy brutális viselkedésével, mert könnyen megárthat a sok jó és keserű lesz az ébredése az uborkafán való sütkézés után.

KÜLFÖLDI ROVAT

Az angol bányászharok

Az angol kormány némi vonakodás után ismét a vállalatok pártjára állott, amennyiben a bányamunkások javaslatait elutasította és kijelentette, hogy nem mehet túl az egy héttel ezelőtt tett javaslatokon. Ez pedig azt jelentené, hogy a bányamunkások mondjanak le az országos megállapodásról s fogadják el az alacsonyabb munkabérek és hosszabb munkaidőt. Most már polgári lapok is elismerik, amit a munkásság régóta hangoztat, hogy t. i. a bányatulajdonosok mindenekelőtt a brit bányamunkás szövetséget akarják megdönteni. Így a Berliner Tageblatt londoni levelezője ezt írja:

— Már hetek óta nem a hosszabb vagy rövidebb munkaidő, nem az elkerülhetetlen bérleszállítás körül folyik az egész harc, hanem az országos bányamunkás szövetség fennállásáért.

Ha a bányamunkások kitartanak, akkor talán rövidebb idő alatt ésszerű megoldásra tudja szorítani a közvélemény a bányatulajdonosokat és a kormányt. Ezért az angol bajtársaknak még egy-két hónapig ki kell tartaniok és ezért a világ összes munkásainak segítségükre kell sietniök.

A csehszlovák szakszervezeti szövetség a munkanélküliség ellen. A csehszlovákiai szakszervezeti szövetség és a cseh-német szakszervezeti szövetség központi bizottsága javaslatot nyújtottak át Csehszlovákia miniszterelnökének a munkanélküliség leküzdésére, amelynek főbb pontjai a következők:

Kereskedelmi szerződéseket kell kötni azokkal az államokkal, amelyekkel eddig még nem kötöttek. Oroszország jogi elismerése. A vám-tarifa leszállítása, esetleg a vámok megszüntetése élelmiszerekre és nyersanyagokra. A szakszervezetek képviselete a kereskedelmi szerződések és a vámtarifa tárgyalásánál. Az élelmiszerek forgalmi adójának megszüntetése. Kamatlábleszállítás. A szénadó eltörlése. A vasúti személy- és árutarifa leszállítása. A széneladási köznevek megszüntetése s a bányatársaságok üzemi költségeinek felülvizsgálata. A szakszervezetek részvételével szigorított rendszabályok az uzora ellen. Szövetkezeti üzemek előmozdítása. Mindenféle köz- és szükségmunkák megszüntetése, stb. A túlórázás csak biztonsági okokból engedtesse meg és csak az illetékes szakszervezetek beleegyezésével. Szigorítani kell a 8 órás munkanap megtartásának ellenőrzését. Sürgősen tövényt kell hozni a kötelező kollektív szerződésekről. A saját hibáikon kívül munkanélküliségbe jutottaknak egyéni állami támogatást kell adni. Hasonlóan a heti 4 napnál kevesebbet dolgozó munkásoknak is.

Szovjetországnak az iszákosság ellen. Az Isvestija jelenti, hogy a moszkvai szakszervezeti tanács végleges határozatot hozott a részegség következtében elmulasztott munkanapok fizetésének kérdésében. Kimondotta, hogy a munkásbiztosító pénztárak a betegség miatt elmulasztott napokat nem kötelesek megfizetni, ha a biztosított ittas állapotban jelent meg az orvosnál, vagy ha a munkás megbetegedése az utolsó 24 óra alatti részegségének kétségtelen következménye. Az ilyen munkamulasztást nem fizetik, ha a betegség három napig tart. Minden más esetben azonban a betegpénzt a szokásos módon kifizetik.

Taggyűlés Ujváron

Marosujvári csoportunk folyó hó 2-án taggyűlést tartott. A gyűlés előtt egy néhány megköttyösödött részeges alak, akiknek nevére kár a nyomdafesték — ellenagitációt folytattak, hogy a gyűlést lehetetlenné tegyék. Ennek dacára öntudatos szaktársaink szép számban jelentek meg a taggyűlésen, ahol több ügy letárgyalása után tudomásul vették a kongresszusnak a tagdíjemelésre vonatkozó határozatát, ugyszintén a munkásbank létesítését is.

A taggyűlés nyomatékosan föl hívta az ellenpropagandát folytató testvérarúlokat, hogy hagyjanak föl piszkos viselkedésükkel, mert különben kénytelenek lesznek a szaklapban megismertetni nevüket Románia szervezett munkásaival.

Felhívás szövetségünk összes tagjaihoz!

Lapjainkban ismertettük már három nadrági vezető szaktársunk jogtalan elítélését, névszerint: Cioban, Schöner és Anateur szaktársak. A f. évi szeptember hónapban Kolozsváron tartott vas- és fémmunkás küldött-közygyűlés tiltakozását fejezte ki a jogtalan elítélés ellen és egyben elhatározta, hogy a bebörtönzött szaktársak családtagjai segélyezésére országos gyűjtést indít. E határozat értelmében felhívjuk a csoportvezetősegeket, hogy a gyűjtéseket indítsák meg s a begyűlt összeget küldjék a szövetség központi irodájának (a pénz rendeltetésének megjelölésével), hogy azt illetékes helyre juttassuk. A begyűlt összegek szaklapilag lesznek nyugtázva.

A KÖZPONTI TITKÁRSÁG.

Járulékemelés és segélyezések

Az 1926 szeptember 12-13-14-én tartott vas- és fémmunkás küldött-közygyűlésnek határozatai a járulékemelés és segélyezések ügyében.

A közygyűlés az I. osztályu hetijárulékot határozatilag felemelte 20 lejre, a II. osztályut 14 és a III. osztályut 10 lejre. Ezzel szemben a munkanélküli segélyt, a betegsegélyt, a sztrájk-, kizárási és rendszabályozási segélyt az alanti táblázat szerint emeli fel:

Munkanélküli és betegsegély

I. osztályu tagok részére:

Befizetett hetek	Munkanélküli segély		Betegsegély	
	1 hétre	1 évre	1 hétre	1 évre
1 év, 52 hét	150.—	1500.—	75.—	750.—
2 " 104 "	165.—	1650.—	82.50	825.—
3 " 156 "	180.—	1800.—	90.—	900.—
4 " 208 "	210.—	2100.—	105.—	1050.—
5 " 260 "	240.—	2400.—	120.—	1200.—
6 " 312 "	270.—	2700.—	135.—	1350.—
6 éven felül	300.—	3000.—	150.—	1500.—

II. osztályu tagok részére:

1 év, 52 hét	120.—	1200.—	60.—	600.—
2 " 104 "	135.—	1350.—	67.50	675.—
3 " 156 "	150.—	1500.—	75.—	750.—
4 " 208 "	165.—	1650.—	82.50	825.—
5 " 260 "	180.—	1800.—	90.—	900.—
6 " 312 "	210.—	2100.—	105.—	1050.—
6 éven felül	240.—	2400.—	120.—	1200.—

III. osztályu tagok részére:

1 év, 52 hét	90.—	900.—	45.—	450.—
2 " 104 "	105.—	1050.—	52.50	525.—
3 " 156 "	120.—	1200.—	60.—	600.—
4 " 208 "	135.—	1350.—	67.50	675.—
5 " 260 "	150.—	1500.—	75.—	750.—
6 " 312 "	165.—	1650.—	82.50	825.—
6 éven felül	180.—	1800.—	90.—	900.—

Sztrájk-, kizárási és rendszabályozási segély

I. osztályu tagok részére:

1 év, 52 befizetett hét után	240 lej
2 " 104 " " " "	264 " "
3 " 156 " " " "	288 " "
4 " 208 " " " "	336 " "
5 " 260 " " " "	384 " "
6 " 312 " " " "	432 " "
6 évnél idősebb tagok . . .	480 " "

II. osztályu tagok részére:

1 év, 52 befizetett hét után	192 lej
2 " 104 " " " "	216 " "
3 " 156 " " " "	240 " "
4 " 208 " " " "	264 " "
5 " 260 " " " "	288 " "
6 " 312 " " " "	320 " "
6 évnél idősebb tagok . . .	384 " "

III. osztályu tagok részére:

1 év, 52 befizetett hét után	144 lej
2 " 104 " " " "	168 " "
3 " 156 " " " "	192 " "
4 " 208 " " " "	216 " "
5 " 260 " " " "	240 " "
6 " 312 " " " "	264 " "
6 évnél idősebb tagok . . .	288 " "

A közygyűlés elhatározta az utas- és tartózkodási segélynek 30 lejre való fölemelését, azon megjegyzéssel, hogy egy helyen egyszerre 150 lejnél nagyobb segélyt nem fizethetnek ki. Ugyanez mérvadó a tartózkodási segélynél is.

A rendkívüli segélyekre a régi szabályok maradnak érvényben.

A közygyűlés elhatározta az ingyenbélyeg bevezetését a segélyüket kimerített igényjogos tagok részére, munkanélküliség, betegség, kizárási és rendszabályozás esetén, valamint az igényjogosulatlan tagok részére is a fönti esetek és sztrájk esetén is. Egy tag egy egyleti évben maximum 20 ingyenbélyegre kaphat. Igényjogos tagoktól a segélyösszegeből a hetijárulék minden esetben levonandó. Az ingyenbélyeg az igényjogosultságnál nem számít.

A csoportpénztárosok részére az eddig kapott hetijárulékonkénti 4 bani 6 banira lesz felemelve 1927 január 1-től.

Az eddigi rendszer helyett a felemelt segélyezés életbeléptetése napjától minden tag betegség esetén is vehet fel segélyt, a munkanélküli segélynek fele összegéig. A két segélyezési ág azonban nem haladhatja meg az évi munkanélküli segély összegét. Például egy 52 hetes tag évi segélyösszege 1500 lej, ennek felét, vagyis 750 lejt betegség esetén felvehet, azonban ha munkanélkülivé válik, akkor már csak 750 lejt vehet még fel, heti részletekben. Ha az 1500 lejt munkanélküli segély címén kimerítette, úgy betegsegélyezésre az évben már nem jogosult. Az 1500 lejt betegsegély címen semmi körülmények között felvenni nem lehet, csupán annak felét.

A felemelt hetijárulék 1927 január 1-től fizetendő, az új segélyezések pedig 1927 május hó 1-én lépnek életbe.

SZAKMOZGALOM

A kaláni vasas-sztrájk befejeződött. Szeptember 21-én véget ért a kaláni vasas elvtársak példás fegyelmel megvívott négy hetes bérmozgalma. 8-18 százalékos fizetésemelést kaptak az idősebb elvtársak. A kisebb fizetésű fiatal szakmunkások minimális órabére 39 százalékkal és a tanoncok órabére átlag 50 százalékkal lett fölemelve. Az alacsony akkordberek revízióját és a kapott béremelés aránybani emelését kollektív szerződés biztosítja, ugyszintén a kéthavonkénti 1-1 arányban történő bérrevíziót is. A lefolyt bérmozgalomban kaláni elvtársaink fejlett osztályöntudatuk legszebb jelét szolgáltatták azáltal, hogy egyetlen sztrájk-törő sem akadt köztük s mint egy ember állták a hosszú hetek alatt kifejtett munkaadói provokációkat.

A temesvári Friedrich-gépgyár munkásai a leglelkesebb kitartással tovább harcolnak jogos követelésekükért. Az öntudatos munkásoknak egységes harcát megbontotta azonban egynéhány gyásztöltő, akik sztrájk-törőkké lettek. Munkástársainak eme áruló elköveték azt az aljas-ságot, hogy szombaton még felvették a szakszervezettől a sztrájksegélyt, hétfőn pedig már beálltak munkába, eladták magukat a kapitalistáknak, akik ezzel az ékveréssel akarják letörni a harcban álló munkásokat. A testvérárulók nevei: Ludwig Mihály, Stumpf Ede, Csonka Antal, Bernyák István, Gerber Albert, Kornauer Lipót, Kardos József. Ezeket a judásokat jól jegyezze meg minden öntudatos munkás, hogy alkalomadtán elbánhasson velük érdemük szerint. **A gyár főleg öntők részére szigoruan zárva van.**

Bérharc a cluji szappangyárban. A cluji szappangyári munkások bérharcra augusztus 27-ike óta változatlanul tovább tart. Az 5 hét óta tartó bérmozgalomban a fegyelmek és a kitartásnak a legszebb jelét szolgáltatták a sztrájkoló proletár elvtársnők. A cluji „Heinrich-féle szappangyár” mindenféle gyártmánya szigoru bojkott alatt van. Egyetlen elvtársunk se használja a munkásait csontig kiuzsorázó gyár gyártmányait.

Döntőbiróság a zsilvölgyi bérkonfliktus ügyében. Szeptember 25-ére hivta össze a dévai törvényszéki elnök, Dr. Olariu a zsilvölgyi bérkonfliktus ügyében választott döntőbiróságot. A döntőbiróságnál megállapítást nyert, hogy a bértárgyalási jegyzőkönyvek hiányossága miatt az ügy hosszabb tárgyalást és tanulmányozást igényel, azért a tárgyalások október 9-ére lettek elhalasztva.

Kollektív szerződéskötés a tordai üvegyárban. A múlt hó 16-án a tordai üvegesmunkásoknak sikerült a régen huzódó bérmoz-

galomnak véget vetni és a kollektív szerződést megkötöni. A tárgyalást a cluji munkaügyi felügyelő vezette. A szövetséget Muntean titkár-szaktárs képviselte. Az új kollektív szerződésben az üvegesmunkások átlagos napi keresete 260 lejről 280 lejre lett emelve, a fehér üvegyártásnál szortánként 10 százalék áremelést értkel, ugyszintén a navila-, benediktin-, satrese-, likör- és gömbüveg gyártásánál a régi akkordárak 2 és 6 lejre lettek emelve, valamint a régi elvi pontok, kedvezmények és fizetési szabadság, stb. érvényben maradtak.

A cluji bádogosiparban szeptember 15-én megegyezés történt a következő feltételekkel: 14 százalékos béremelésben fog részesülni minden szervezett bádogosmunkás. A tetőfestésnél külön ruhakoptatás címén 3 lei órabértöbblet jár. A bizalmi rendszer elismertetik, május 1-ig fizetve lesz. A kollektív szerződés egyéb pontjai változatlanul megmaradtak 1 évig.

Bértáblázat

	minimum	maximum
Kezdő munkások órabére	15 lei	19 lei
Haladó " " "	19 " "	24 " "
Önálló " " "	25 " "	30 " "

Minden bádogos szaktársnak erkölcsi kötelessége öröködni, hogy minden egyes műhelyben a kollektív szerződés be legyen tartva.

Kizárási. Karácsonyi József műszerész, a cluji szervező-bizottság határozatának be nem tartásáért az alapszabályok 10. §-a értelmében a szakszervezetből kizáratott. Ezuton is felhívjuk ezen fajkulira a szervezett munkásság figyelmét. **Szervező-bizottság.**

VAJDA SÁNDOR

villanyszerelő szak-társ, kolozsvári csoportunk tagja, hosszas szenvedés után 59 éves korában prolektárbetegségben folyó hó 10-én meghalt. Temetése 12-én, vasárnap délután volt a városi villamosművek, valamint a cluji szervezet részvételével. — Odaadó, lelkes, harcos katonája volt a szocialista munkásmozgalomnak, miért is emléke felejthetetlen lesz minden szervezett vasmunkás előtt.

HORVÁTH JENŐ

A halál kiragadott a kolozsvári vasmunkások sorából egy igen képzett, agilis elvtársat: Horváth Jenőt. Férfi-korának legszebb éveiben, 34 éves korában hunyt el, amikor az alkotni, akarni vágyás ambíciója sok, maradandó eredménynek hajtó-erője. Horváth elvtárs alig néhány éve jött vissza Bécsből, ahol a „Világosság” emigráns csoportnak volt agilis tagja és tanítványa. A kolozsvári vasmunkásszervezetnek is vezetőségi tagja lett és maradt haláláig. — A munkásság előbbrehaladása volt minden vágya és munkásságának minden törekvése erre irányult. És ezzel a gondolattal, vágygal annyira átitatódott, hogy életének utolsó pillanataiban is ezt juttatta kifejezésre. Utolsó szavai ezek voltak: „Szaktársak! Elvtársak! Ne hagyjátok magatokat, csak bátran előre, a kitűzött cél felé” — még egyet sóhajtott és élete befejezést nyert. Temetésén, amely Sármáson volt, a kolozsvári vasmunkáscsoport képviseltette magát Rosenberg Samu, Kalinovszki Béla és Stán László elvtársak által, akik a csoport koszorúját helyezték koporsójára. Horváth elvtárs igen hű tagja volt a szocialista pártnak is. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Nyilatkozat. Alulírott Rugács József lakatos, ezuton bocsanatot kérek az ország összes szervezett vas- és fémmunkás szaktársaitól, amiért a lupeni vas- és fémmunkás csoportnál nem szervezett munkához illően viselkedtem. Igérem, hogy a jövőben a szervezeti kötelességeimnek minden téren eleget fogok tenni. — Lupeni, 1926 szeptember hó. **Rugács József.** Előttünk, mint tanuk: Gárbovean Simion, Rözner Arthur.

Nyugtázás. A kaláni sztrájk alkalmával a sztrájkoló segélyezésére 155 lei 35 b. a ferdinandi csoport és 3400 leit a nadrági csoport küldött, mely összeget a kaláni csoport vezetősége e helyen köszönettel nyugtáz.

Köszönetnyilvánítás. Alulírott köszönetet mondok a cluji Villamosművek szervezett munkásainak, továbbá a város többi vasmunkásainak, a „Gutenberg” dalárdának felejthetetlen férjem elhunytá alkalmával tanúsított részvételéért, valamint anyagi támogatásukért. Cluj, 1926 szept. 14-én. **Özv. Vajda Sándorné.**

Felcélós szerkesztő: Bartalis Sándor.
Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca).

Gutenberg-könyvnyomda Cluj